

เอกสารผลงานเพื่อเลื่อนขั้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ
ระดับชำนาญการพิเศษ สังกัดกรมการพัฒนาชุมชน
ตำแหน่ง นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการพิเศษ

จัดทำโดย

ชื่อ ว่าที่ร้อยตรีธีรพล ไชยคำ
ตำแหน่ง นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
สังกัด กลุ่มงานสารสนเทศการพัฒนาชุมชน
สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเลย
รักษาการในตำแหน่ง นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการพิเศษ
สังกัด กลุ่มงานประสานและสนับสนุนการบริหารงานพัฒนาชุมชน
สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเลย

คำนำ

เอกสารผลงานทางวิชาการฉบับนี้ เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อประกอบการประเมินผลงานเพื่อเลื่อนขั้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชากร ระดับชำนาญการพิเศษ สังกัดกรมการพัฒนาชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ประกอบด้วย ๓ ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ ๑ ข้อมูลบุคคล ส่วนที่ ๒ ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน เรื่องการส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานกองทุนชุมชนจังหวัดเลยให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และ ส่วนที่ ๓ ข้อเสนอแนวคิดในการพัฒนาหรือปรับปรุงงาน เรื่อง การส่งเสริมสนับสนุนครัวเรือนในหมู่บ้านโครงการแก้ไข ปัญหาความยากจน (กข.คจ.) ในการจัดตั้งกลุ่มอาชีพและลงทะเบียน OTOP ที่มีมาตรฐานอย่างยั่งยืน

ผู้จัดทำขอขอบคุณพัฒนาการจังหวัดเลย ผู้อำนวยการกลุ่มงาน เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนทุกท่าน รวมถึงคุณประไพภรณ์ วงพิลา นักวิชาการพัฒนาชุมชนผู้รับงานทุนชุมชนก่อนหน้าที่มีส่วนร่วมในผลงาน ที่ได้แนะนำให้คำปรึกษาในข้อมูลการปฏิบัติงานเพื่อสานต่อการพัฒนางานกองทุนชุมชนจังหวัดเลย ซึ่งผู้จัดทำได้นำมาจัดทำเป็นผลงานและแนวคิดในการพัฒนาปรับปรุงงานในครั้งนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจ ได้ศึกษาถึงกระบวนการส่งเสริมงานทุนชุมชนและนำไปใช้ประโยชน์ต่อยอด เพื่อปรับปรุงกระบวนการส่งเสริมและสนับสนุนงานดังกล่าวให้ดีขึ้นและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป ทั้งนี้ หากเอกสารฉบับนี้ มีข้อผิดพลาดประการใด ผู้จัดทำต้องขออภัยมา ณ โอกาสนี้

ธีรพล ไชยคำ

กรกฎาคม ๒๕๖๘

สารบัญ

หน้า

คำนำ

ก

สารบัญ

ป

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลบุคคล

๑

ส่วนที่ ๒ ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน

๑. ชื่อผลงาน การส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานกองทุนชุมชนจังหวัดเลย

ให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

๒

๒. ระยะเวลาการดำเนินการ

๒

๓. ความรู้ ความชำนาญงาน หรือความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

๒

๔. สรุปสาระขั้นตอนการดำเนินการและเป้าหมายของงาน

๑๑

๕. ผลสำเร็จของงาน

๕.๑ เชิงปริมาณ

๑๘

๕.๒ เชิงคุณภาพ

๑๘

๖. การนำไปใช้ประโยชน์/ผลกระทบ

๑๘

๗. ความยุ่งยากและซับซ้อนในการดำเนินการ

๑๘

๘. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ

๑๙

๙. ข้อเสนอแนะ

๑๙

๑๐. การเผยแพร่ผลงาน (ถ้ามี)

๒๐

๑๑. ผู้มีส่วนร่วมในผลงาน

๒๐

๑๒. ส่วนของงานที่ผู้ขอรับการประเมินเป็นผู้ปฏิบัติ

๒๐

ส่วนที่ ๓ ข้อเสนอแนวคิดในการพัฒนาหรือปรับปรุงงาน

๑. เรื่อง การส่งเสริมสนับสนุนครัวเรือนในหมู่บ้านโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.)

ในการจัดตั้งกลุ่มอาชีพและลงทะเบียน OTOP ที่มีมาตรฐานอย่างยั่งยืน

๒๑

๒. หลักการและเหตุผล

๒๑

๓. บทวิเคราะห์/แนวความคิด/ข้อเสนอ และข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้นและแนวทางแก้ไข

๓.๑ บทวิเคราะห์

๒๑

๓.๒ แนวความคิด

๒๒

๓.๓ ข้อเสนอ

๒๘

๓.๔ ข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้น

๒๙

๓.๕ แนวทางแก้ไข

๓๐

๔. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๓๐

๕. ตัวชี้วัดความสำเร็จ (เชิงปริมาณ/คุณภาพ)

๓๐

๖. ระยะเวลาการดำเนินการ

๓๑

บรรณานุกรม

๓๒

ภาคผนวก

๓๓

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลส่วนบุคคล

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลบุคคล

ชื่อผู้ขอประเมิน ว่าที่ร้อยตรีธีรพล ไชยคำ

ตำแหน่งปัจจุบัน นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ กลุ่มงานสารสนเทศการพัฒนาชุมชน
สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเลย

หน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่งปัจจุบัน (๑) งานประสานแผนและข้อมูล (๒) งานประสานการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ในระดับต่าง ๆ (๓) งานแสวงหาความร่วมมือ/บูรณาการทำงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (๔) งานกองทุนชุมชน (กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต, โครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.) และ งาน กอช.) (๕) งานอื่น ๆ ตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

ตำแหน่งที่จะแต่งตั้ง ผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์ (นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการพิเศษ)

หน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่งที่จะแต่งตั้ง ปฏิบัติงานในฐานะผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์ โดยใช้ความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ และความชำนาญงานสูงมากในด้านวิชาการพัฒนาชุมชน ปฏิบัติงานที่ต้องตัดสินใจหรือแก้ปัญหาที่ยากและปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย โดยมีลักษณะงานที่ปฏิบัติ ดังนี้

๑. วางแผน จัดระบบงานและยกระดับประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารงานพัฒนาชุมชน

๒. ออกแบบมาตรการ แนวทางและพัฒนาการบริหารจัดการสำนักงาน ทรัพยากรบุคคล การบริหารงบประมาณและการบริหารทั่วไป ให้เป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ สอดคล้องตามแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) และมาตรฐานงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๓. ดำเนินการในฐานะฝ่ายเลขานุการและดำเนินการบริหารจัดการสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีระดับจังหวัด ตามข้อบังคับคณะกรรมการบริหารกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ว่าด้วยการบริหารกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี พ.ศ. ๒๕๕๙ โดยออกแบบมาตรการบริหารจัดการหนี้ค้ำช่าระกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีที่สอดคล้องกับบริบทและสถานการณ์ในแต่ละพื้นที่ ข้อกฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้อง

๔. ดำเนินการในฐานะผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการบริหารกองทุนพัฒนาเด็กชนบทจังหวัด ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยกองทุนพัฒนาเด็กชนบทในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พ.ศ. ๒๕๔๓ โดยบริหารจัดการกองทุน จัดหารายได้ จัดกิจกรรมต่าง ๆ การบริหารงบประมาณ และการบริหารทั่วไปของกองทุน

๕. ให้คำปรึกษาแนะนำ เพื่อพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติราชการ และบริการองค์ความรู้แก่สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอและเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนทุกระดับ ตามข้อกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

๖. ออกแบบแนวทางการจัดการข้อมูลข่าวสาร เรื่องร้องเรียน ตรวจสอบข้อเท็จจริง วางแผนงานจิตอาสา และงานที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์

๗. ออกแบบแนวทางการบริหารจัดการ ควบคุม ตรวจสอบ กำกับดูแลระบบการเงิน บัญชี และพัสดุของสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด และสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ

๘. ออกแบบแนวทางการบริหารจัดการ ควบคุม ตรวจสอบ กำกับดูแล และบำรุงรักษา ยานพาหนะ และอาคารสถานที่ที่อยู่ภายใต้การดูแลของสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด และสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ

๙. ปฏิบัติร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ส่วนที่ ๒

ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน

ส่วนที่ ๒ ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน

๑. เรื่อง การส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานกองทุนชุมชนจังหวัดเลย ให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

๒. ระยะเวลาการดำเนินการ เดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๖ - เดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

๓. ความรู้ ความชำนาญงาน หรือความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

๓.๑ แนวทางการดำเนินงานกองทุนชุมชน

กรมการพัฒนาชุมชนมีภารกิจเกี่ยวกับการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชน ส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้มีความมั่นคงและมีเสถียรภาพให้เกิดขึ้นในหมู่บ้าน/ชุมชน โดยให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการเงินทุนชุมชนให้มีประสิทธิภาพ ตลอดจนให้ความสำคัญของการแก้ปัญหาหนี้สินภาคครัวเรือนที่จะต้องแก้ปัญหาที่ต้นตอ โดยเริ่มต้นที่ระดับครัวเรือน หนึ่งในกระบวนการสำคัญคือการส่งเสริมการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้มีประสิทธิภาพ เกิดธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการ สามารถเป็นแหล่งทุนหมุนเวียนแก่ประชาชนในชุมชน/หมู่บ้าน รวมทั้งการส่งเสริมให้มีและจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเพิ่มขึ้น เพื่อให้มีกองทุนในชุมชนที่มีความเข้มแข็งเป็นแกนหลักในการเป็นแหล่งเก็บออมเงิน การกู้ยืมเงินไปประกอบอาชีพ พร้อมทั้งการส่งเสริมให้ความรู้ทางการเงินเพื่อสร้างวินัยทางการเงินให้กับสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ในการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต รู้จักเก็บออมเงิน รวมทั้งการจัดทำบัญชีครัวเรือนและการวางแผนชีวิต เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในครัวเรือนให้มีคุณภาพที่ดีขึ้นต่อไป ซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญในการช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชน และส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศเติบโตได้อย่างสมดุลและมั่นคง

ทั้งนี้ กรมการพัฒนาชุมชน ได้ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ตั้งแต่ปี ๒๕๑๗ โดยการนำของศาสตราจารย์พิเศษ ดร.ยุวัฒน์ วุฒิเมธี อดีตอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน ดำเนินการภายใต้หลักการ “ใช้หลักการออมทรัพย์เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน” โดยได้เริ่มทดลองดำเนินการครั้งแรก เมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๑๗ จำนวน ๒ แห่ง ได้แก่ บ้านในเมือง หมู่ที่ ๓ ตำบลละงู อำเภอละงู จังหวัดสตูล และบ้านขั้วมุง หมู่ที่ ๖ ตำบลขั้วมุง อำเภอสารภ จังหวัดเชียงใหม่ และในโอกาสต่อมากรมการพัฒนาชุมชน จึงกำหนดให้วันที่ ๖ มีนาคม ของทุกปี เป็นวันคล้ายวันก่อตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และกำหนดให้วันที่ ๖ – ๘ มีนาคม ของทุกปี เป็นสัปดาห์รณรงค์การประหยัดและการออมของประชาชน ปัจจุบันมีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จำนวน ๑๙,๒๒๒ กลุ่ม จากหมู่บ้านทั้งหมด ๗๕,๐๘๖ หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๖๐ สมาชิก ๕,๑๔๘,๗๖๖ คน เงินสะสมสะสม จำนวน ๓๔,๙๔๑ ล้านบาท สมาชิกกู้ยืม จำนวน ๑,๑๗๘,๙๖๒ คน เป็นเงิน ๒๔,๓๓๗ ล้านบาท จากข้อมูลจำนวนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของสำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน ณ เดือนตุลาคม ๒๕๕๒ มีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จำนวน ๓๕,๘๙๑ กลุ่ม ซึ่งในแต่ละปี มีจำนวนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตลดน้อยลง และมีการจัดตั้งกลุ่มขึ้นใหม่น้อยมาก ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้พัฒนากรรุ่นใหม่ ๆ อาจจะไม่มีการประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และไม่รู้อันต่อนวิธีการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ตลอดจนได้รับการถ่ายทอดความรู้เรื่องการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตไม่เข้าใจอย่างถ่องแท้ การส่งเสริมการจัดตั้งและการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้ประสบความสำเร็จ และมีประสิทธิภาพนั้น หากดำเนินการอย่างเป็นขั้นเป็นตอน มีการเตรียมการเป็นอย่างดีแล้ว จะทำให้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่ดั่งขึ้นใหม่มีความเข้มแข็งและเจริญก้าวหน้า ไม่ล้มลุก

คลุกคลาน หรือล้มเลิกในระยะเวลาอันสั้น หากพัฒนากรที่จะส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จะต้องศึกษาแนวคิด หลักการ และแนวทางการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้เข้าใจอย่างชัดเจนเสียก่อน ซึ่งกรมการพัฒนาชุมชน มีแนวทางการดำเนินงานจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยมีแนวทางให้พัฒนากรเริ่มดำเนินการศึกษาข้อมูลต่าง ๆ ของหมู่บ้าน ทั้งข้อมูลด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง วิถีชีวิต ความสัมพันธ์ของคนในหมู่บ้าน ตลอดจนศึกษาปัญหาต่าง ๆ ของหมู่บ้าน โดยการนำข้อมูล จปฐ. และ กขช. ๒๓ มาวิเคราะห์ประกอบข้อมูลที่ศึกษาด้วย ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลจำเป็นต้องเชิญผู้นำของหมู่บ้าน กลุ่ม/องค์กรต่าง ๆ ในหมู่บ้านมาร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย หากวิเคราะห์ข้อมูลแล้วพบว่า คนในหมู่บ้านมีปัญหาการขาดแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพ หรือมีการกักขังเงินนอกระบบเป็นจำนวนมาก หรือไม่มีการเก็บออมเงิน พัฒนากรหรือเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนสามารถใช้โอกาสนี้เผยแพร่แนวคิดกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยชักชวนให้ผู้นำและประชาชนในหมู่บ้านร่วมกันจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ ถ้าผู้นำเห็นชอบว่าสมควรที่จะดำเนินการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ให้พัฒนากรนัดหมายแกนนำหมู่บ้าน เพื่อประชุมให้ความรู้เกี่ยวกับแนวคิด หลักการ แนวทางการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยอาจจะเชิญผู้นำกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่ประสบความสำเร็จมาแล้วประสบการณ์และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เมื่อผู้นำ/แกนนำหมู่บ้าน เข้าใจแนวคิด หลักการและแนวทางการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นอย่างดีแล้ว ให้ผู้นำ/แกนนำหมู่บ้าน เหล่านี้ไปเผยแพร่ให้ประชาชน ในหมู่บ้านและรวบรวมผู้สนใจให้ได้จำนวนหนึ่ง ต่อจากนั้นให้ผู้นำ/แกนนำหมู่บ้าน นัดหมายพัฒนากรเพื่อประชุมชี้แจงประชาชนที่สนใจ ให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตอย่างถ่องแท้ อีกครั้งแล้วจึงลงมติขอความเห็นชอบจากที่ประชุม เพื่อดำเนินการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ถ้าที่ประชุมเห็นชอบ ให้ดำเนินการรับสมัครสมาชิกในวันดังกล่าวทันที โดยพัฒนากรจะต้องเตรียมสมุดสัจจะสะสมไปให้พร้อมรวมทั้งดำเนินการเลือกคณะกรรมการบริหารกลุ่ม และจัดทำร่างระเบียบข้อบังคับของกลุ่มเบื้องต้น โดยเฉพาะการกำหนดวันรับฝากเงินสัจจะ ส่วนรายละเอียดต่าง ๆ ของระเบียบข้อบังคับให้คณะกรรมการบริหารไปดำเนินการจัดทำ และนำไปขอมติจากที่ประชุมสมาชิกอีกครั้งในคราวต่อไป

“การส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ในหมู่บ้าน กข.คจ.” ปี 2566

สถานการณ์

จำนวนโครงการ กข.คจ.
29,228 หมู่บ้าน

มีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
จำนวน 11,772 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 40.28
สมาชิกรวม 1,387,776 คน
เงินสัจจะสะสม 11,738,417,700 บาท

คงเหลือโครงการ กข.คจ. ที่ยังไม่ได้จัดตั้ง
กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
17,456 หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 59.72

ระยะเวลาดำเนินการ
มกราคม – กันยายน 2566

แนวคิด

การสร้างภูมิคุ้มกันของครัวเรือน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยการส่งเสริมการออมและสร้างวินัยทางการเงิน โดยใช้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการออม และการบริหารจัดการชุมชน เพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมการออม และสร้างวินัยทางการเงินของครัวเรือนเป้าหมายและประชาชนในหมู่บ้านโครงการ กข.คจ. และมีแหล่งทุนในหมู่บ้านเพิ่มขึ้น

กระบวนการ

1. จังหวัด/อำเภอ สร้างกระแส “ส่งเสริมการออมภาคครัวเรือน” โดยการส่งเสริมจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในหมู่บ้านโครงการ กข.คจ.
2. จังหวัด/อำเภอ จัดทำแผนส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ในหมู่บ้านโครงการ กข.คจ.
 - * ดำเนินการส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ฯ ในหมู่บ้านโครงการ กข.คจ. ที่ยังไม่ มีกลุ่มออมทรัพย์ฯ ให้ได้อย่างน้อยร้อยละ 50
 - * ให้พิจารณาดำเนินการในหมู่บ้านโครงการ กข.คจ. ที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณตามโครงการพัฒนาศึกษาสภาพโครงการแก้ปัญหาค่าความยากจน (กข.คจ.) ตามหลักธรรมาภิบาล ในปีงบประมาณ 2566 จำนวน 5,800 หมู่บ้าน เป็นอันดับแรก
3. ส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในหมู่บ้าน กข.คจ. โดยการสนับสนุนให้คณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน และครัวเรือนเป้าหมาย สนับสนุนสมาชิกก่อตั้งกลุ่มออมทรัพย์ฯ
4. รายงานผลการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้กรมฯ ทราบ ภายในวันที่ 20 ของเดือน โดยให้รายงานครั้งแรกภายในวันที่ 20 มกราคม 2566 จนถึงเดือนกันยายน 2566

เป้าประสงค์

ครัวเรือนในหมู่บ้าน กข.คจ. พึ่งตนเอง ด้วยการออม และมีความมั่นคงทางการเงิน มีคุณภาพชีวิตดี

เป้าหมาย

“หมู่บ้าน กข.คจ. ที่ยังไม่มีกลุ่มออมทรัพย์ฯ ได้จัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ฯ เพิ่มขึ้น อย่างน้อยร้อยละ 50 หรือไม่น้อยกว่า 8,728 กลุ่ม

Start 1 จัดตั้ง ม.ค. – มิ.ย. 66
5,800 กองทุน

2 จัดตั้ง ก.ค. – ก.ย. 66
2,928 กองทุน

Finish 3 สรุปผล
ก.ย. 66

จากแนวทางการดำเนินงานกองทุนชุมชนข้างต้น ข้าพเจ้าสามารถนำแนวคิดหลักของ
กรมการพัฒนาชุมชนในการดำเนินงานกองทุนชุมชน คือ การใช้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นเครื่องมือสำคัญในการ
พัฒนาคนและสร้างความเข้มแข็งให้เศรษฐกิจฐานราก โดยมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมการออม สร้างวินัยทางการเงิน
เป็นแหล่งทุนหมุนเวียนในชุมชนเพื่อลดปัญหาหนี้ในระบบ และพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนตามหลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียง กระบวนการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เน้นการดำเนินงานที่เป็นขั้นตอน เริ่มตั้งแต่
การที่เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน (พัฒนากร) เข้าไปศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาของชุมชนร่วมกับผู้นำท้องถิ่น จากนั้น
จึงนำเสนอแนวคิดกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นแนวทางในการแก้ปัญหา ให้ความรู้แก่แกนนำ สร้างความเข้าใจ
และฉันทามติร่วมกันของคนในชุมชน จนนำไปสู่การจัดตั้งกลุ่ม การรับสมัครสมาชิก และการเลือกคณะกรรมการบริหาร
ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นกระบวนการที่เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อให้กลุ่มที่จัดตั้งขึ้นมีความเข้มแข็งและยั่งยืน

๓.๒ กระบวนการขับเคลื่อนทุนชุมชน เพื่อหนุนเสริมเศรษฐกิจฐานรากมั่นคง ชุมชนเข้มแข็งอย่างยั่งยืน
เป็นกระบวนการขับเคลื่อนทุนชุมชนในการหนุนเสริมเศรษฐกิจฐานรากด้วยกระบวนการขับเคลื่อน และส่งเสริม
การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เพื่อใช้เป็นเครื่องมือหรือกลไกในการออมเงิน อันจะสร้างภูมิคุ้มกันในตัว
แก่สมาชิก ตามด้วยการใช้กลไกเงินทุนหมู่บ้านโครงการ กข.คจ./กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต/ศูนย์จัดการกองทุนชุมชน
เป็นกลไกในการแก้หนี้ครัวเรือน รวมทั้งเป็นแหล่งทุนในการกู้ยืมเงินไปประกอบอาชีพ สร้างผลผลิต สร้างรายได้
แก่สมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตและสมาชิกในครัวเรือนหมู่บ้านโครงการ กข.คจ.

กระบวนการขับเคลื่อนทุนชุมชน เพื่อหนุนเสริมเศรษฐกิจฐานราก โดยกระบวนการขับเคลื่อน
กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตามแนวทางของกรมการพัฒนาชุมชน อันเป็นกลไกในการขับเคลื่อนงานกองทุนชุมชนหนึ่ง
ในพื้นที่ เพื่อให้พัฒนากรได้ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้าน ด้วยการเข้าไปส่งเสริม/สนับสนุนการจัดตั้ง
กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ด้วยหลักคิดที่ว่า “ใช้เงินเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน” เป็นการส่งเสริมให้เกิด
กระบวนการเรียนรู้ของประชาชนในการพัฒนาตนเอง และพัฒนาสังคม สอนให้คนรู้จักช่วยเหลือตนเองและผู้อื่น

ด้วยการประหยัดและเก็บออม แล้วนำเงินมาสะสมรวมกันสม่ำเสมอเพื่อเป็นทุนสำหรับสมาชิกที่มีความจำเป็น เดือดร้อนกู้ยืมไปใช้ในการลงทุนประกอบอาชีพ หรือเพื่อสวัสดิการของครอบครัว โดยยึดหลักคุณธรรม ๕ ประการ คือ ซื่อสัตย์ เสียสละ ความรับผิดชอบ ความเห็นอกเห็นใจ และความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ซึ่งจะส่งผลให้เกิด การพัฒนา ๓ ด้าน ดังนี้

๑. เพื่อพัฒนาคน โดยใช้หลักการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นเครื่องมือในการพัฒนาตนเองและ สมาชิกให้มีคุณธรรม ๕ ประการ

๒. เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน โดยการระดมเงินออมเพื่อจัดตั้งกองทุนกลางของชุมชน ทำให้ สมาชิกมีแหล่งเงินทุนในการกู้ยืมไปประกอบอาชีพและใช้ตามความจำเป็นของครอบครัว อีกทั้งสมาชิกกลุ่มได้เรียนรู้ การจัดการกิจกรรมเชิงธุรกิจและสามารถเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว

๓. เพื่อพัฒนาสังคม โดยการปลูกฝังคุณธรรม ๕ ประการ เพื่อก่อให้เกิดความสามัคคี ความยุติธรรม ความเท่าเทียมกันของสมาชิก การเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น ความร่วมมือร่วมใจ และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ในชุมชน

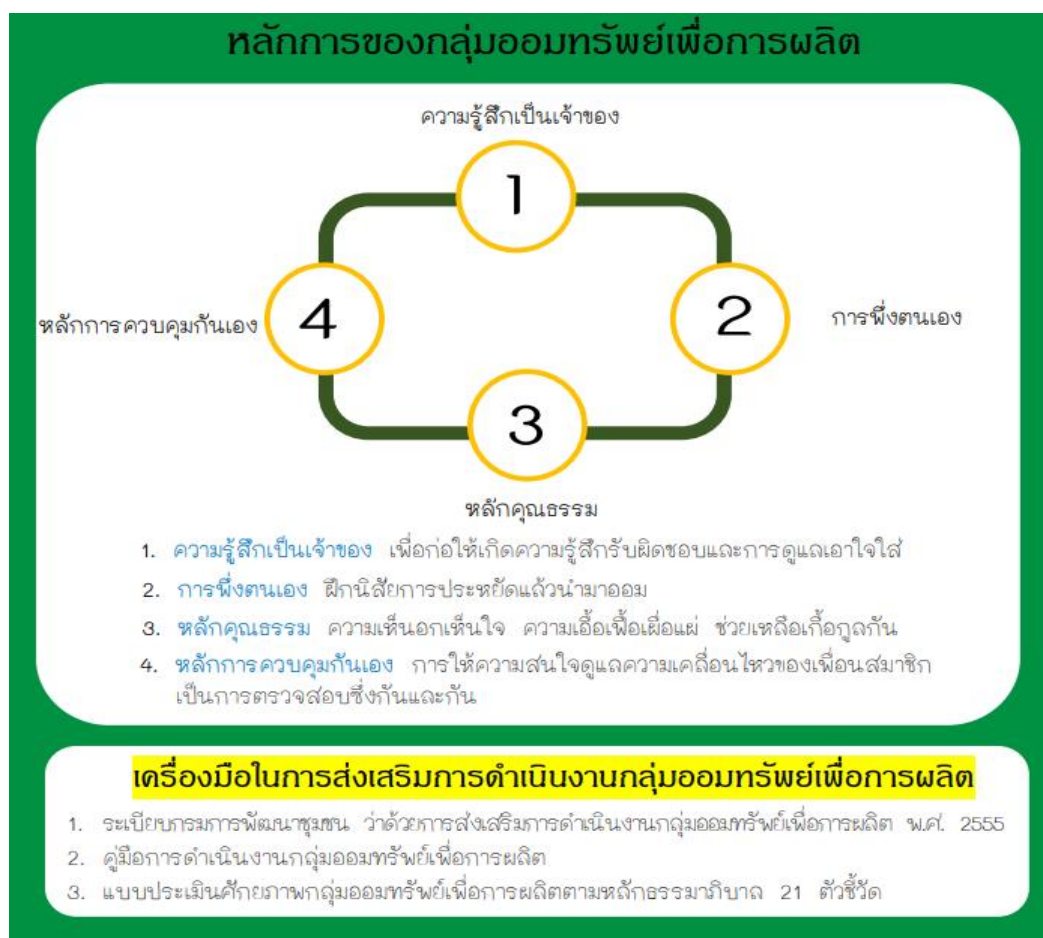
แนวคิดของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

๑. การรวมคนในหมู่บ้านให้มาช่วยเหลือกัน โดยรวมคนที่มีฐานะแตกต่างกันให้ช่วยเหลือกัน อันจะเป็น การยกฐานะคนยากจน “จนเงินแต่ไม่จนน้ำใจ”

๒. การแก้ไขปัญหาขาดแคลนเงินทุน โดยรวมกลุ่มออมเงินแล้วนำไปทำทุนประกอบอาชีพ

๓. การนำเงินไปดำเนินการด้วยความขยันประหยัด ถูกต้อง เพื่อให้ได้ทุนคืนและมีกำไรเป็นรายได้

๔. การลดต้นทุนในการครองชีพ โดยให้มีการจัดตั้งศูนย์สาธิตการตลาดรวมกันซื้อรวมกันขาย สามารถ ลดต้นทุนในการซื้อสินค้าอุปโภคบริโภค และปัจจัยการผลิตได้

การส่งเสริมการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน โดยมีพัฒนากรซึ่งทำหน้าที่เป็นวิทยากรกระบวนการ (Facilitator) สามารถแบ่งการดำเนินงานเป็น ๓ ขั้นตอน ได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ ก่อนการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นการเตรียมความพร้อมในการวางแผนการจัดตั้งโดยการเผยแพร่แนวความคิด และประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงลักษณะของการดำเนินงาน ดังนี้

๑. ศึกษาข้อมูล จปฐ. กชช.๒ค. ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ/สังคม สภาพปัญหาต่าง ๆ ของชุมชน
๒. วิเคราะห์ข้อมูลด้านการประกอบอาชีพ การออมเงิน และการกู้หนี้ยืมสินนอกระบบร่วมกับผู้นำชุมชน กลุ่มอาชีพ หรือกลุ่มที่มีผลประโยชน์ร่วมกันในชุมชน
๓. เผยแพร่แนวคิด หลักการ แก่ผู้นำชุมชน ประธานกลุ่มอาชีพ หรือกลุ่มที่อยู่ในชุมชน
๔. ฝึกอบรมผู้นำ ประธานกลุ่มอาชีพ/กลุ่มในชุมชน และศึกษาดูงานกลุ่มที่ประสบผลสำเร็จ

ขั้นตอนที่ ๒ การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ดำเนินการดังนี้

๑. ประชุมประชาชนกลุ่มเป้าหมายเพื่อชี้แจงหลักการแนวคิด
๒. รับสมัครสมาชิก
๓. เลือกคณะกรรมการบริหารกลุ่ม
๔. ร่างระเบียบข้อตกลง กำหนดวันส่งเงินสัจจะ
๕. จัดทำเอกสารทะเบียนบัญชีสมุดสัจจะสะสม
๖. กำหนดเป้าหมายการดำเนินงาน
๗. รายงานให้อำเภอรอบ

ซึ่งขั้นตอนนี้ พัฒนาการจำเป็นต้องจัดเตรียมเอกสารในระยะแรกเริ่มในการจัดตั้ง เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับชุมชนด้วย ซึ่งมีเอกสารที่จำเป็นเบื้องต้น เช่น ใบสมัครเป็นสมาชิก, สมุดสัจจะออมทรัพย์, ทะเบียนรายชื่อบุคคล, ทะเบียนคุมเงินสัจจะสะสม/สัจจะสะสมพิเศษ, สมุดบันทึกการประชุม, แบบฟอร์มหนังสือยินยอมของผู้ปกครอง กรณีมีเด็กและเยาวชนที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะมาสมัครเป็นสมาชิก และ สมุดบัญชีคุมเงิน งบดุล งบกำไร - ขาดทุน เป็นต้น

ขั้นตอนที่ ๓ ภายหลังจากการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นการติดตาม สนับสนุน โดยพัฒนากรประสานงานกับกลุ่มองค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องตลอดจนเป็นที่ปรึกษา

๑. สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ ทำหนังสือประสานกับธนาคารในพื้นที่เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับกลุ่ม

๒. พัฒนาการเข้าร่วมประชุมด้วยทุกครั้งในวันส่งเงินสัจจะสะสมของสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

๓. ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาแก่คณะกรรมการและสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เช่น แนะนำให้จัดทำทะเบียนคุมลูกหนี้เงินกู้รายบุคคล ทะเบียนคุมสัญญาเงิน หรือแบบฟอร์มสัญญาเงิน เป็นต้น โดยเน้นย้ำให้คณะกรรมการและสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ดำเนินการตามระเบียบ และแนวทางของกรมการพัฒนาชุมชน ที่ได้ทำความตกลงกับธนาคารแห่งประเทศไทยในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เพื่อไม่ให้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตทำผิด พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุนธุรกิจหลักทรัพย์และธุรกิจฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ และพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๕๑ ในการห้ามรับฝากเงินจากบุคคลภายนอกที่ไม่ใช่สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ห้ามบุคคลภายนอกที่ไม่ใช่สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตกู้เงิน และห้ามคิดดอกเบี้ยเกินอัตราที่กฎหมายกำหนด (ร้อยละ ๑๕ ต่อปี)

แนวทางปฏิบัติงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

พัฒนากร ดำเนินงานส่งเสริมและสนับสนุนการปฏิบัติงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ดังนี้

๑. จัดทำแผนติดตาม ปฏิทิน กำหนดการ การปฏิบัติงานของพัฒนากร
๒. สำรวจจัดทำฐานข้อมูลกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในพื้นที่ตำบล หมู่บ้าน
๓. ลงพื้นที่เข้าร่วมประชุมทุกครั้งในวันที่มีการส่งเงินสัจจะสะสม
๔. ร่วมประชุมกับคณะกรรมการเป็นประจำทุกเดือน กำกับดูแลการส่งใช้เงินคืน การนำเงินฝากเข้า

บัญชีธนาคาร

๕. ติดตามและส่งเสริมการจัดทำบัญชี ตรวจสอบบัญชีอย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง
๖. เข้าร่วมประชุมใหญ่ประจำปี เพื่อตรวจสอบการดำเนินงานการจัดทำงบดุล งบกำไร - ขาดทุน
๗. กำหนดให้กลุ่มมีการรายงานสถานะทางการเงิน โดยเฉพาะยอดเงินสัจจะสะสม
๘. ส่งเสริมให้มีกิจกรรมเครือข่ายในเชิงธุรกิจตามความต้องการของสมาชิก เชื่อมโยงนโยบายของ

กรมการพัฒนาชุมชน

๙. รายงานผลการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ให้พัฒนากรอำเภอทราบทุกเดือน
๑๐. ประเมินศักยภาพกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ตามหลักธรรมาภิบาล ๒๑ ตัวชี้วัดรายงานผล

ในเดือนมีนาคมของทุกปี

๑๑. บันทึกข้อมูลการดำเนินงานตามแบบรายงานของกรมการพัฒนาชุมชน

พัฒนากรอำเภอ ดำเนินงานส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ดังนี้

๑. กำกับ ติดตามให้พัฒนากรปฏิบัติงานตามแผนการปฏิบัติงาน
๒. หากพบว่ามีปัญหาหรือข้อผิดพลาดให้เกิดข้อร้องเรียนของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ให้พัฒนากรทำบันทึกเสนอนายอำเภอ แล้วให้อำเภอประชุมหาแนวทางแก้ไขเบื้องต้นก่อนเป็นลำดับแรก

นักวิชาการจังหวัด ดำเนินงานส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ดังนี้

๑. ติดตามการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และรวบรวมฐานข้อมูลกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้เป็นปัจจุบัน
๒. ให้จังหวัดดำเนินการรณรงค์สัปดาห์แห่งการออมในวันที่ ๖ - ๘ มีนาคม เพื่อประชาสัมพันธ์และรณรงค์การออมให้เป็นประจำทุกปี

๓. ให้จังหวัดอบรมเพิ่มพูนความรู้ให้แก่เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน ตามแนวทางการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เช่น การจัดทำทะเบียนเอกสาร บัญชี การวิเคราะห์สถานะการเงิน การปิดงบดุล เป็นต้น

จากแนวคิดกระบวนการขับเคลื่อนทุนชุมชนข้างต้น ข้าพเจ้าสามารถนำ “กระบวนการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเชิงรุก” ที่เน้นการวิเคราะห์ข้อมูลและการมีส่วนร่วมนี้ ไปประยุกต์ใช้ในการริเริ่มโครงการพัฒนาในด้านอื่น ๆ ได้อย่างเป็นระบบ ทั้งยังใช้การรวมกลุ่มของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ซึ่งเป็นแหล่งเงินทุนของประชาชนในพื้นที่ เป็นกลไกในการขับเคลื่อนการมีส่วนร่วมของประชาชน สามารถต่อยอดกิจกรรมของแหล่งเงินทุนสู่การส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน (OTOP) ซึ่งเป็นอีกภารกิจหนึ่งในการสร้างงานสร้างอาชีพ เพื่อสร้างรายได้ให้แก่สมาชิกและประชาชนในชุมชน สามารถพัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชนให้มีคุณภาพที่ดีขึ้น อันจะนำไปสู่การหนุนเสริมเศรษฐกิจฐานรากมั่นคง ชุมชนเกิดความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนอย่างแท้จริง

๓.๓ หลักธรรมาภิบาล

การเสริมสร้างความเข้มแข็งของทุนชุมชน เป็นกระบวนการหนึ่งในการส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากให้มั่นคง อันประกอบไปด้วยการส่งเสริมการออม การสร้างความมั่นคงด้านอาชีพและรายได้ และการแก้หนี้ครัวเรือน หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการกองทุนชุมชน จึงเป็นแนวทางสำคัญที่ช่วยให้การดำเนินงานมีความโปร่งใส

เกิดประโยชน์ต่อหมู่บ้าน/ชุมชนอย่างแท้จริง อันจะเป็นการสร้างรากฐานแห่งความยั่งยืนของเศรษฐกิจฐานราก โดยหลักธรรมาภิบาล ที่ควรนำมาใช้ในการบริหารจัดการกองทุน ได้แก่

๑. หลักนิติธรรม คือ การดำเนินงานของกองทุนต้องอยู่ภายใต้ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการปฏิบัติต่อสมาชิกทุกคนอย่างเท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติ

๒. หลักคุณธรรม คือ การยึดมั่นในความถูกต้อง ดีงามและส่งเสริมให้สมาชิกพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้สมาชิกมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย และประกอบสัมมาชีพเป็นหลัก

๓. หลักความโปร่งใส คือ การพร้อมรับการตรวจสอบจากสมาชิก มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุน เช่น รายรับ – รายจ่าย, รายงานประจำปี และให้สมาชิกเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ง่าย สามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน

๔. หลักการมีส่วนร่วม คือการให้โอกาสสมาชิกมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เสนอแนะโครงการ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ และตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ผ่านการบริหารจัดการ หรือการประชุมของสมาชิก

๕. หลักความรับผิดชอบ คือ คณะกรรมการและสมาชิกต้องตระหนักในสิทธิและหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม มีความเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และมีความกล้าที่จะยอมรับผิดชอบ ในผลต่อการตัดสินใจ พร้อมทั้งมีระบบติดตาม ตรวจสอบ และการรายงานผลต่อสมาชิกอย่างสม่ำเสมอ

๖. หลักความคุ้มค่า คือ การบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดของกองทุน อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างวินัยในการประหยัดและรักษาทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสมาชิก และกองทุน

แนวคิดหลักธรรมาภิบาลที่กล่าวมา คือ กรอบการดำเนินงานที่สร้างความไว้วางใจ (Trust) และความยั่งยืน (Sustainability) ให้กับกองทุนชุมชน โดยไม่ได้มุ่งเน้นแค่การบริหารเงินให้เกิดดอกผล แต่เป็นการสร้าง “แหล่งเงินทุนของชุมชน” ที่มีความน่าเชื่อถือและเป็นที่พักของสมาชิกได้อย่างแท้จริง ผ่านการดำเนินงานที่ยึดหลัก กฎเกณฑ์ (นิติธรรม) มีความซื่อสัตย์สุจริต (คุณธรรม) เปิดเผยข้อมูลให้ตรวจสอบได้ (ความโปร่งใส) ให้ทุกคนมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ (การมีส่วนร่วม) มีผู้รับผิดชอบชัดเจนต่อผลลัพธ์ (ความรับผิดชอบ) และใช้ทรัพยากรทุกอย่างให้เกิดประโยชน์สูงสุด (ความคุ้มค่า) ซึ่งข้าพเจ้าสามารถนำหลักการทั้ง ๖ ข้อ มาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาและต่อยอดงาน กองทุนชุมชนให้เป็นรูปธรรมและประสบความสำเร็จได้ โดยแปลงหลักการเหล่านั้นด้วยการส่งเสริมกระบวนการตามหลักแนวคิดนี้ผ่าน “กิจกรรม” ตามแนวทางการพัฒนาของกรมการพัฒนาชุมชน เช่น กิจกรรมออมดี มีสุข เนื่องในวันคล้ายวันก่อตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตครบรอบ ๕๐ ปี การเชิดชูเกียรติดาวเด่นด้านการออมหรือกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิตที่มีผลการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลดีเด่น และ “เครื่องมือ” เช่น สมุดพกพาธรรมาภิบาล เพื่อตรวจสอบสุขภาพ ๒๑ ตัวชี้วัด กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต รวมทั้งการจัดทำฐานข้อมูล รวบรวมคู่มือและแนวทางปฏิบัติสำหรับการศึกษาและใช้วัดผล เพื่อการปฏิบัติได้จริงผ่านระบบออนไลน์อย่างเป็นระบบ

๓.๔ กระบวนการสร้างเครือข่าย

เครือข่าย หมายถึง การเชื่อมโยงของกลุ่มคนหรือองค์การที่สมัครใจ ที่จะแลกเปลี่ยนข่าวสาร ร่วมกัน หรือทำกิจกรรมร่วมกัน โดยมีการจัดระเบียบโครงสร้างของคนในเครือข่ายด้วยความเป็นอิสระเท่าเทียมกัน ภายใต้พื้นฐานของความเคารพสิทธิ เชื่อถือ เอื้ออาทรซึ่งกันและกัน ดังนั้น เครือข่ายต้องมีการจัดระบบให้กลุ่มบุคคล หรือองค์การที่เป็นสมาชิกดำเนินกิจกรรมบางอย่างร่วมกัน เพื่อนำไปสู่จุดหมายที่เห็นพ้องต้องกัน ซึ่งอาจเป็นกิจกรรม เฉพาะกิจตามความจำเป็น เมื่อภารกิจบรรลุเป้าหมายแล้ว เครือข่ายก็อาจยุบสลายไป แต่ถ้ามีความจำเป็นหรือมีภารกิจ ใหม่อาจกลับมารวมตัวกันได้ใหม่ หรือจะเป็นเครือข่ายที่ดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่องระยะยาวก็ได้ การรวมตัวเป็น เครือข่ายในลักษณะการแลกเปลี่ยน ต้องสกัดเอาส่วนดีหรือจุดแข็งของแต่ละฝ่ายมาเรียนรู้และสนับสนุนกันและกัน เป็นการผนึกกำลัง (synergy) ในลักษณะที่มากกว่า ๑+๑ = ๒ แต่ต้องเป็น ๑+๑ > ๒ เรียกว่า เป็น “พลังทวีคูณ” ผลลัพธ์ที่ได้จากการทำงานเป็นเครือข่ายต้องดีกว่าผลรวมที่เกิดจากการปล่อยให้ต่างคนต่างทำ แล้วนำผลลัพธ์ของแต่ละคนมารวมกัน

เครือข่ายแต่ละเครือข่าย ต่างมีจุดเริ่มต้นหรือถูกสร้างมาด้วยวิธีการต่าง ๆ กัน ซึ่งสามารถแบ่งชนิดของเครือข่ายออกเป็น ๓ ลักษณะ ดังนี้

๑. เครือข่ายที่เกิดโดยธรรมชาติ เครือข่ายชนิดนี้มักเกิดจากการที่ผู้คนมีใจที่ตรงกัน ทำงานในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน หรือประสบกับสภาพปัญหาเดียวกันมาก่อน เข้ามารวมตัวกันเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์ร่วมกัน แสวงหาทางเลือกใหม่ที่ดีกว่า การดำรงอยู่ของกลุ่มสมาชิกในเครือข่าย เป็นแรงกระตุ้นที่เกิดขึ้นภายในตัวของสมาชิกเอง (ฉันทะ) เครือข่ายเช่นนี้มักเกิดขึ้นในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน อาศัยความเป็นเครือญาติ เป็นคนในชุมชนหรือมาจากภูมิลำเนาเดียวกันที่มีวัฒนธรรมความเป็นอยู่คล้ายคลึงกัน มาอยู่รวมกันเป็นกลุ่มโดยจัดตั้งเป็นชมรมที่มีกิจกรรมร่วมกันก่อน เมื่อมีสมาชิกเพิ่มขึ้นจึงขยายพื้นที่ดำเนินการออกไป หรือมีการขยายเป้าหมาย/วัตถุประสงค์ ของกลุ่มมากขึ้น ซึ่งในที่สุดก็พัฒนาขึ้นเป็นเครือข่ายเพื่อให้ครอบคลุมต่อความต้องการของสมาชิกได้กว้างขวางขึ้น เครือข่ายประเภทนี้ มักใช้เวลาก่อร่างสร้างตัวที่ยาวนาน แต่เมื่อเกิดขึ้นแล้วมักจะเข้มแข็ง ยั่งยืน และมีแนวโน้มที่จะขยายตัวเพิ่มขึ้น

๒. เครือข่ายจัดตั้ง เครือข่ายจัดตั้งมักจะมี ความเกี่ยวข้องกับนโยบายหรือการดำเนินงานของภาครัฐ เป็นส่วนใหญ่ การจัดตั้งอยู่ในกรอบความคิดเดิมที่ใช้กลไกของรัฐผลักดันให้เกิดงานที่เป็นรูปธรรมโดยเร็ว และส่วนมากภาคีหรือสมาชิกที่เข้าร่วมเครือข่ายมักจะไม่ได้อาศัยพื้นฐาน ความต้องการ ความคิด ความเข้าใจ หรือมุมมองในการจัดตั้งเครือข่ายที่ตรงกันมาก่อนที่จะเข้ามารวมตัวกัน เป็นการทำงานเฉพาะกิจชั่วคราวที่ไม่มีความต่อเนื่อง และมักจะจางหายไปเร็วที่สุด เว้นแต่ว่าเครือข่ายจะได้รับการชี้แนะที่ดี ดำเนินงานเป็นขั้นตอน จนสามารถสร้างความเข้าใจ ที่ถูกต้องเกิดเป็นความผูกพันระหว่างสมาชิก จนนำไปสู่การพัฒนาเป็นเครือข่ายที่แท้จริง อย่างไรก็ตาม แม้ว่ากลุ่มสมาชิกจะยังคงรักษาสถานภาพของเครือข่ายไว้ได้ แต่มีแนวโน้มที่จะลดขนาดของเครือข่ายลงเมื่อเปรียบเทียบกับระยะก่อตั้ง

๓. เครือข่ายวิวัฒนาการ เป็นการถือกำเนิดโดยไม่ได้เป็นไปตามธรรมชาติตั้งแต่แรก และไม่ได้เกิดจากการจัดตั้งโดยตรง แต่มีกระบวนการพัฒนาผสมผสานอยู่ โดยเริ่มที่กลุ่มบุคคล/องค์กร มารวมกันด้วยวัตถุประสงค์ กว้าง ๆ ในการสนับสนุนกันและเรียนรู้ไปด้วยกัน โดยยังไม่ได้สร้างเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์เฉพาะที่ชัดเจนนัก หรืออีกลักษณะหนึ่งคือถูกจุดประกายความคิดจากภายนอกไม่ว่าจะเป็นการได้รับฟังหรือการไปได้เห็นการดำเนินงานของเครือข่ายอื่น ๆ มา แล้วเกิดความคิดที่จะรวมตัวกัน สร้างพันธมิตรสัญญาเป็นเครือข่ายช่วยเหลือและพัฒนาตนเอง เครือข่ายที่ว่านี้แม้จะไม่ได้เกิดจากแรงกระตุ้นภายในโดยตรงตั้งแต่แรก แต่ถ้าสมาชิกมีความตั้งใจจริงที่เกิดจากจิตสำนึกที่ดี เมื่อได้รับการกระตุ้นและสนับสนุน ก็จะสามารถพัฒนาต่อไปจนกลายเป็นเครือข่ายที่เข้มแข็ง ทำนองเดียวกันกับเครือข่ายที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ เครือข่ายในลักษณะนี้พบเห็นอยู่มากมาย เช่น เครือข่ายผู้สูงอายุ เครือข่ายโรงเรียนสร้างเสริมสุขภาพ เป็นต้น

กระบวนการสร้างเครือข่ายจึงต้องคำนึงเสมอว่า “เครือข่าย” เป็นกระบวนการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ การนำเครือข่ายต้องมี LINK หมายถึง “การเชื่อมโยง” กล่าวคือ

L – Learning การเรียนรู้

I – Investment การลงทุน

N – Nature การฟูมฟักบำรุง

G (K) – Give การรักษาสัมพันธภาพ ซึ่งรวมกันเป็นคำว่า LINK หมายถึงการเชื่อมโยง การสร้างเครือข่าย (Networking) หมายถึงการทำให้มีการติดต่อสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และการร่วมมือกัน อย่างสมัครใจ การสร้างเครือข่ายควรสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้สมาชิกในเครือข่าย มีความสัมพันธ์กัน ฉันทะเพื่อน ซึ่งต่างก็มีความเป็นอิสระมากกว่าสร้างการคบค้าสมาคมแบบพึ่งพิง นอกจากนี้การสร้างเครือข่ายต้องไม่ใช่การสร้างระบบติดต่อด้วยการเผยแพร่ข่าวสารแบบทางเดียว เช่น การส่งจดหมายข่าวไปให้สมาชิกตามรายชื่อ แต่จะต้องมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกันด้วยความจำเป็นต้องมีเครือข่าย การพัฒนางานหรือรวมทั้ง

การแก้ปัญหาใด ๆ ที่ใช้วิธีดำเนินงานในรูปแบบที่สืบทอดกันเป็นวัฒนธรรมภายในกลุ่มคน หน่วยงาน หรือองค์กร เดียวกันจะมีลักษณะไม่ต่างจากการปิดประเทศที่ไม่มีการติดต่อสื่อสารกับภายนอก การดำเนินงานภายใต้กรอบความคิดเดิม อาศัยข้อมูลข่าวสารที่ไหลเวียนอยู่ภายในใช้ทรัพยากรหรือสิ่งอำนวยความสะดวกที่พอจะหาได้ใกล้มือหรือ ถ้าจะออกแบบใหม่ก็ต้องใช้เวลานานมากจะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนางานอย่างยิ่ง และไม่อาจแก้ปัญหาที่ซับซ้อนได้ การสร้าง “เครือข่าย” สามารถช่วยแก้ปัญหาข้างต้นได้ด้วยการเปิดโอกาสให้บุคคลและองค์กร ได้แลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร รวมทั้งบทเรียนและประสบการณ์กับบุคคลหรือองค์กรที่อยู่นอกหน่วยงานของตน ลดความซ้ำซ้อนในการทำงาน ให้ความร่วมมือและทำงานในลักษณะที่เอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน เสมือนการเปิดประตูโลกภายนอก

จากหลักการสร้างเสริมพลังโดยการเชื่อมโยงจากกลุ่มเป็นเครือข่าย ด้วยแนวคิดกระบวนการสร้างเครือข่าย (LINK) ข้างต้น ข้าพเจ้าสามารถนำหลักการสร้างเครือข่ายมาเสริมพลังให้กองทุนชุมชน ดังเช่น กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ๕๐๘ กลุ่ม เป็นเครือข่ายของเวทีแห่งการเรียนรู้ภูมิปัญญาของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยใช้หลักการการเรียนรู้ (Learning) เป็นแหล่งเรียนรู้แบ่งปันประสบการณ์ความสำเร็จ การแลกเปลี่ยนผ่านการศึกษาดูงานโดยนำคณะกรรมการและสมาชิกที่สนใจเยี่ยมชมกองทุนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตดีเด่นที่ประสบผลสำเร็จ เพื่อเรียนรู้รูปแบบการบริหารจัดการ การจัดสวัสดิการ หรือนวัตกรรมใหม่ ๆ แล้วนำมาปรับใช้กับกองทุนชุมชนในหมู่บ้านหรือกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของตนเอง หลักการด้านการลงทุน (Investment) สร้างเครือข่ายภาครัฐด้วยกระบวนการส่งเสริมการออมและการเข้าถึงแหล่งทุน จากหน่วยงานภาคี เช่น สถาบันการเงินของรัฐ (ธกส./ออมสิน) หน่วยงานของรัฐ (อบต./เทศบาล) เพื่อสร้างโอกาสในการทำโครงการร่วมในการขอรับงบประมาณสนับสนุนการฝึกอาชีพให้สมาชิกกองทุน หรือการแสวงหาแหล่งเงินทุนเพิ่มเติม หลักการการพุ่มพักบำรุง (Nature) ด้วยการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสารความสำเร็จ การมีระเบียบข้อบังคับที่เป็นธรรม สามารถบริหารกองทุนให้เกิดประโยชน์และดูแลสวัสดิการของสมาชิกได้ อันจะรวมไปถึงการให้ (G (K) – Give) เป็นการให้ที่สร้างคุณค่ากลับคืนสู่ชุมชนผ่านเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยการจัดสรรผลกำไรส่วนหนึ่งของกองทุนมาจัดตั้งเป็นทุนสาธารณประโยชน์ประจำปี เพื่อสนับสนุนกิจกรรมส่วนร่วมของหมู่บ้าน/ตำบล/อำเภอ เช่น ทุนการศึกษาเด็กเรียนดีแต่ด้อยโอกาส ทุนอาหารกลางวัน หรือกิจกรรมพัฒนาเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตต่อไป

๓.๕ หลักการพัฒนาชุมชน

ราชบัณฑิตยสถาน (๒๕๔๒ : ๓๖๘) ได้ให้ความหมายของชุมชนไว้ว่า “ชุมชน” คือหมู่บ้าน กลุ่มคนที่อยู่รวมกันเป็นสังคมขนาดเล็ก อาศัยอยู่ในอาณาบริเวณเดียวกันและมีผลประโยชน์ร่วมกัน

สำหรับในประเทศไทยคำว่า “ชุมชน” ได้ถูกนำมาใช้อย่างเป็นทางการในปี.ศ.๒๕๐๕ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างหน่วยราชการที่มีการแยกส่วนพัฒนาการท้องถิ่นออกจากกรมมหาดไทย แล้วทำการจัดตั้งเป็นกรมการพัฒนาชุมชน สังกัดกระทรวงมหาดไทย คำว่า “ชุมชน” ที่นำมาใช้นั้นมีความหมายซ้อนทับ กับคำว่า “บ้านหรือหมู่บ้าน” เป็นหน่วยการปกครองพื้นฐานในสังคมไทยมาแต่ดั้งเดิมด้วย จากนั้นคำว่า “ชุมชน” จึงถูกนำมาใช้ในความหมายของลักษณะต่าง ๆ มากมาย อาทิ ความหมายที่เป็นรูปแบบของหน่วยทางสังคมและสถาบันการปกครอง เช่น ด้านการปกครอง ด้านการพัฒนา ด้านวัฒนธรรมและด้านวิชาการ ตลอดจนลักษณะของชุมชนที่มีความสัมพันธ์ในเชิงกระบวนการ เช่น ชุมชนชนบท ชุมชนเมืองและชุมชนแออัด เป็นต้น ประกอบกับแนวคิดอื่นที่หลากหลาย เช่น องค์กรชุมชน ป่าชุมชน ผู้นำชุมชน พัฒนาชุมชน วัฒนธรรมชุมชน สิทธิชุมชนและอำนาจชุมชน เป็นต้น

การพัฒนาชุมชน จึงหมายถึงกระบวนการพัฒนาความคิด การให้ความรู้ ความเข้าใจ พัฒนาความสามารถของประชาชน ให้มีความเชื่อมั่นและมีความตระหนักในการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นในชุมชน ได้แก่ด้านการเมืองการปกครอง ด้านเศรษฐกิจและด้านสังคม รวมทั้งปกป้องรักษาวิถีของความเป็นชุมชนให้คงอยู่

ปรัชญาการพัฒนาชุมชน จึงเป็นหลักความเป็นจริงแห่งชีวิตที่นักพัฒนาชุมชนยึดถือเป็นสรณะ คือ “ความเชื่อมั่นและศรัทธาในมนุษยชาติ” ว่ามนุษย์ทุกชีวิตมีคุณค่า และมีความหมาย มีศักดิ์ศรี และมีศักยภาพ มีฐานะแห่งความเป็นมนุษย์ที่ไม่ควรได้รับการเหยียดหยาม ดูหมิ่น เหยียดหยาม จากมนุษย์ ด้วยกันเอง มีความสามารถจากการเป็นมนุษย์ที่ควรได้รับการยอมรับและทำให้ปรากฏเป็นจริงในทางปฏิบัติ จากเพื่อนมนุษย์ด้วยกันเอง โดยมนุษย์ทุกคนสามารถพัฒนาได้ถ้าได้รับโอกาส

โดยสรุป หลักการพัฒนาชุมชนที่แท้จริง คือ หลักประชาชน ยึดโยงประชาชนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา

๑. เริ่มต้นที่ประชาชน ยินจุดเดียวกับประชาชน มองโลก มองชีวิต มองปัญหา จากทัศนะของประชาชน เพื่อให้เข้าใจปัญหา ความต้องการของประชาชน เพื่อให้เข้าถึงชีวิต จิตใจของประชาชน

๒. ทำงานร่วมกับประชาชน (ไม่ใช่ทำงานให้แก่ประชาชน เพราะจะทำให้เกิดความคิดมาทวงบุญทวงคุณจากประชาชนในภายหลัง) การที่จะทำให้ประชาชนเข้าใจปัญหาของตนเองและมีกำลังใจ ลุกขึ้นต่อสู้กับปัญหาช่วยกันคิด ช่วยกันแก้ไขปัญหา ย่อมมีหนทางที่จะกระทำได้โดยไม่ยาก หากเข้าใจปัญหาและเข้าถึงจิตใจประชาชน

๓. ยึดประชาชนเป็นพระเอก ประชาชนต้องเป็นผู้กระทำการพัฒนาด้วยตนเอง ไม่ใช่เป็นผู้ถูกกระทำ หรือเป็นฝ่ายรองรับข้างเดียว เพราะผลของการกระทำพัฒนานั้นตกอยู่ที่ประชาชนโดยตรง ประชาชนเป็นผู้รับโชคหรือเคราะห์จากการพัฒนานั้น

จากแนวคิดข้างต้น ข้าพเจ้าสามารถประยุกต์ใช้หลักการพัฒนาชุมชนเพื่อพัฒนางานกองทุนชุมชน โดยเฉพาะกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้เป็นเครื่องมือทางเศรษฐกิจที่มีศักยภาพสูงในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในระดับฐานรากด้วยการยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมให้ในทุกกระบวนการของการพัฒนาต้องเริ่มต้นที่ประชาชน ทำงานร่วมกับประชาชน และยึดประชาชนเป็นผู้กระทำการหลัก กิจกรรมของกองทุนจะต้องมีความสอดคล้องกับบริบทและความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง ส่งเสริมให้พัฒนากรจัดเวทีการประเมินชุมชนแบบมีส่วนร่วมโดยจัดเวทีให้สมาชิกกองทุนร่วมกันวิเคราะห์ทุนของตนเอง เน้นย้ำถึงบทบาทของพัฒนากรในฐานะ “ผู้อำนวยการความสะดวก” หรือ “วิทยากรกระบวนการ” (Facilitator) ที่ทำงานร่วมกับประชาชน ไม่ใช่ ทำงานให้ประชาชน อันจะก่อให้เกิดการพัฒนาศักยภาพของสมาชิกในการคิดวิเคราะห์และวางแผนอย่างเป็นระบบ ควบคู่ไปกับการสร้างความสัมพันธ์และความไว้วางใจในชุมชน ซึ่งจะช่วยให้เกิดความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ลดความเสี่ยงของโครงการและเสริมสร้างความมั่นคงของกองทุน ด้วยหลักการพัฒนาชุมชนนี้ จะสามารถเปลี่ยนสถานะกองทุนชุมชนจากกลุ่มเงินทุน/กลุ่มเงินออมที่มุ่งเน้นเพียงการออมเงิน ไปสู่การพัฒนาเป็นกลุ่มที่มีความเข้มแข็ง ยกระดับการเป็นสถาบันการเงินหรือแหล่งเงินทุนที่มีคุณภาพ ทั้งการมีส่วนร่วมของสมาชิก การเพิ่มขึ้นของทักษะการบริหารจัดการ รวมทั้งความเข้มแข็งของการสร้างเครือข่ายทางสังคม และความสามารถในการเป็นกลุ่มแกนหลักการพัฒนาและแก้ไขปัญหาส่วนรวมของชุมชน/หมู่บ้านตนเองได้

๔. สรุปสาระสำคัญ ขั้นตอนการดำเนินการ และเป้าหมายของงาน

กองทุนชุมชน เป็นนโยบายสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชน โดยมีการใช้เงินเป็นกลไกในการพัฒนาเพื่อส่งเสริมศักยภาพในการบริหารจัดการและการสร้างอาชีพ สร้างรายได้ ให้แก่ประชาชนในชุมชน/หมู่บ้าน ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยกลไกในการขับเคลื่อนงานอย่างต่อเนื่อง ทั้งการบริหารจัดการ การติดตามประเมินผล และสนับสนุนการดำเนินงานในพื้นที่ ซึ่งที่ผ่านมาการดำเนินงานกองทุนชุมชนจังหวัดเลย ประสบปัญหาในการดำเนินงานหลายด้าน เช่น มีการโยกย้ายบุคลากร/ข้าราชการบรรจุใหม่สลับเปลี่ยนหมุนเวียนอยู่บ่อยครั้ง เป็นเหตุให้มีการเปลี่ยนแปลงเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงาน ทำให้การติดตาม สนับสนุนการดำเนินงานกองทุนชุมชนในพื้นที่ไม่ต่อเนื่อง รวมทั้งความเข้าใจในกระบวนการส่งเสริมและขับเคลื่อนงานกองทุนชุมชนในหมู่บ้าน/ชุมชน คือกองทุนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นกองทุนชุมชนที่สามารถให้สมาชิกกองทุนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ได้มีส่วนในการเข้าถึงแหล่งทุน

หมายเหตุ :

[๑. ฐานข้อมูลกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จังหวัดเลย](#)

[๒. แบบประเมินศักยภาพกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตามหลักธรรมาภิบาล](#)

[๓. ฐานข้อมูลทุนชุมชนอื่น ๆ](#)

[๔. เอกสารดำเนินงานเพิ่มเติม](#)

ขั้นตอนที่ ๒ ขั้นตอนดำเนินการ

๑. ดำเนินการประชุมชี้แจงและถ่ายทอดค่าเป้าหมายแก่เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน โดยกำหนดตัวชี้วัดรายบุคคลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินงานกองทุนชุมชน เพื่อเป็นกลไกในการขับเคลื่อนงานและหนุนเสริมภารกิจสำคัญของกรมการพัฒนาชุมชนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากองทุนชุมชนในพื้นที่ ทั้งด้านการรณรงค์เพิ่มสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ฯ การเพิ่มเงินออมลัจจะสะสม การพัฒนากลไกเครือข่ายกองทุนชุมชนในระดับต่าง ๆ ร่วมกับผู้นำ กลุ่ม/องค์กร ที่เกี่ยวข้องร่วมกันวางแผนการดำเนินงานในพื้นที่ ตลอดจนการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ใช้แนวทางการออมเงิน เป็นหลักภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีในการพร้อมรับต่อผลกระทบด้านเศรษฐกิจในอนาคต ประกอบไปด้วย

๑.๑ แนวทางการเสริมสร้างศักยภาพกองทุนชุมชน (กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต) เพื่อการเข้าถึงแหล่งทุนของประชาชนในชุมชน และการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยมีการจัดทำตามกระบวนการงานแนวทางของกรมการพัฒนาชุมชน เพื่อส่งเสริมการปฏิบัติงานในพื้นที่ ดังนี้

ก่อนการจัดตั้งกลุ่ม

- ๑) ศึกษาข้อมูล จปฐ. กขช. ๒๓ ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ สังคมและสภาพปัญหาต่างๆ ของหมู่บ้าน
- ๒) วิเคราะห์ข้อมูลร่วมกับผู้นำหมู่บ้าน
- ๓) เผยแพร่แนวคิด หลักการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตแก่ผู้นำ หรือแกนนำหมู่บ้าน
- ๔) ประชุม หรือฝึกอบรมผู้นำ แกนนำหมู่บ้านให้เข้าใจในหลักการ วัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ให้ผู้นำของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่ประสบความสำเร็จแล้วประสบความสำเร็จหรือศึกษาดูงานจากกลุ่มที่ประสบความสำเร็จ
- ๕) ให้ผู้นำ แกนนำหมู่บ้าน ที่ผ่านการฝึกอบรมเผยแพร่แนวคิด และรวบรวมประชาชนผู้สนใจ

การจัดตั้งกลุ่ม

- ๑) ประชุมประชาชนผู้สนใจ เพื่อชี้แจงหลักการ แนวคิด และแนวทางการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตอย่างชัดเจน
- ๒) ให้ประชาชนลงมติด้วยความสมัครใจ
- ๓) รับสมัครสมาชิก
- ๔) เลือกคณะกรรมการบริหารกลุ่ม
- ๕) ร่างระเบียบข้อตกลงกลุ่มเบื้องต้น กำหนดวันส่งเงินลัจจะ
- ๖) จัดทำเอกสาร ทะเบียน บัญชี สมุดลัจจะ
- ๗) กำหนดเป้าหมายการดำเนินงาน

๘) รายงานให้อำเภอทราบ เพื่อประสานงานกับธนาคารในพื้นที่
 ซึ่งขั้นตอนนี้ พัฒนาการจำเป็นต้องจัดเตรียมเอกสารในระยะแรกเริ่มในการจัดตั้ง เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับชุมชนด้วย ซึ่งมีเอกสารที่จำเป็นเบื้องต้น เช่น ใบสมัครเป็นสมาชิก สมุดสัจจะออมทรัพย์ ทะเบียนรายชื่อสมาชิก ทะเบียนคุมเงินสัจจะสะสม/สัจจะสะสมพิเศษ สมุดบันทึกการประชุม แบบฟอร์มหนังสือยินยอมของผู้ปกครอง กรณีมีเด็กและเยาวชนที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะมาสมัครเป็นสมาชิก และสมุดบัญชีคุมเงิน งบดุล งบกำไร - ขาดทุน เป็นต้น

ภายหลังการจัดตั้งกลุ่ม

- ๑) สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอทำหนังสือประสานงานกับธนาคารในเขตพื้นที่เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับกลุ่ม
- ๒) พัฒนาการเข้าร่วมประชุมทุกครั้งในวันที่กำหนดส่งเงินสัจจะของสมาชิก
- ๓) ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาแก่คณะกรรมการและสมาชิก
- ๔) ควรจัดให้มีการประชุม ฝึกอบรม ติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง
- ๕) รายงานผลความก้าวหน้า
- ๖) เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปี
- ๗) ร่วมกับคณะกรรมการ/สมาชิกพัฒนากลุ่มให้ก้าวหน้า

๑.๒ การเสริมสร้างธรรมาภิบาลของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ในฐานะนักวิชาการจังหวัด
 ดำเนินการประชุมเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานทุนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ให้ดำเนินการตามขั้นตอนเพื่อให้เกิดความชัดเจนและเป็นรูปธรรม ตามกระบวนการเสริมสร้างธรรมาภิบาลกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยมีเป้าหมายในการนำหลักธรรมาภิบาล ๖ ประการ (นิติธรรม, คุณธรรม, ความโปร่งใส, การมีส่วนร่วม, ความรับผิดชอบและความคุ้มค่า) มาเป็นตัวกำหนดกิจกรรมเพื่อให้สามารถวัดผลและพัฒนาได้อย่างเป็นระบบตามแผนการดำเนินงานที่กำหนดไว้ ดังนี้

๑.๒.๑ การประเมินและวินิจฉัย (Assess & Diagnose) กระบวนการนี้เป็นการ ทบทวนข้อมูลการตรวจสอบสภาพกองทุนของกลุ่มเดิมที่มีอยู่เพื่อให้ทราบสถานะธรรมาภิบาลปัจจุบันและจุดที่ต้องพัฒนา โดยใช้เครื่องมือตามแบบประเมินศักยภาพกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตามหลักธรรมาภิบาล ๒๑ ตัวชี้วัด มาใช้เป็น เครื่องมือหลักในการประเมินผลก่อนและหลัง ในการใช้เก็บข้อมูลประจำปี จำนวน ๕๐๘ กลุ่ม พร้อมจัดทำและปรับปรุง **สมุดตรวจสอบสภาพ ๒๑ ตัวชี้วัด กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต** ให้เป็นสมุดพจนานุกรมธรรมาภิบาล ด้วยการปรับปรุงสมุดให้มี ตัวชี้วัด ๒๑ ตัวชี้วัดกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต สำหรับใช้สมุดตรวจสอบสภาพนี้รวบรวมคะแนนในแต่ละด้าน สรุปผล พร้อมคืนข้อมูลตรวจสอบสภาพกลุ่มให้แก่ชุมชน/คณะกรรมการและสมาชิกทราบ เป็นการสรุปคะแนนในแต่ละด้าน เพื่อให้กลุ่มเห็นภาพรวม จุดแข็ง - จุดอ่อนของตนเองได้ชัดเจน โดยเน้นย้ำให้พัฒนาการคืนข้อมูลในเวทีให้ตรงตาม ข้อเท็จจริงและวางแผนพัฒนากลุ่มตามตัวชี้วัดเพื่อการประเมินรอบใหม่ ร่วมกับคณะกรรมการและสมาชิกเพื่อสร้างการ มีส่วนร่วมตามหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน และทำให้ทุกคนยอมรับผลการประเมินและพร้อมรับการพัฒนาต่อไป

๑.๒.๒ การออกแบบกิจกรรมและพัฒนา ศักยภาพ (Design & Develop) ให้พัฒนาร่วมกับคณะกรรมการกลุ่ม นำ “สมุดพจนานุกรมธรรมาภิบาล” ที่มีตัวชี้วัดการพัฒนากลุ่มตามแนวทางกรมการ พัฒนาชุมชน มาวิเคราะห์และวางแผนพัฒนาร่วมกัน โดยเลือกประเด็นที่ต้องแก้ไขเร่งด่วนที่สุดมาพัฒนา หากกลุ่ม ออมทรัพย์เพื่อการผลิตใดไม่ผ่านเกณฑ์ตามตัวชี้วัด โดยสามารถเชื่อมโยงกิจกรรมและการพัฒนา ศักยภาพตามหลัก ธรรมาภิบาล เช่น หากกลุ่มไม่ผ่าน “ด้านหลักนิติธรรม” ให้พัฒนาร่วมกับคณะกรรมการและสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิต ทบทวนและปรับปรุงระเบียบข้อบังคับกลุ่มให้ทันสมัย โดยให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการแก้ไขเพิ่มเติม ระเบียบใหม่ หรือหากกลุ่มไม่ผ่าน “ด้านหลักความโปร่งใส” ให้พัฒนารสอดแทรกหรือให้ความรู้ด้านเทคนิคการทำ บัญชีอย่างง่ายและการรายงานงบการเงิน พร้อมทั้งสนับสนุนให้คณะกรรมการฝ่ายตรวจสอบมีบทบาทหน้าที่ในการ ติดตาม ตรวจสอบผลการดำเนินงานกองทุนอย่างต่อเนื่อง “หลักการมีส่วนร่วม” แทรกกิจกรรมคืนชีวิตให้ที่ประชุม สอนเทคนิคการจัดประชุมให้สนุก สมาชิกกล้าแสดงความคิดเห็นและร่วมตัดสินใจ “หลักความรับผิดชอบ” ชี้ให้ คณะกรรมการและสมาชิกทราบถึงเป้าหมายการทำงานในรอบปีและการนำเสนองผลการดำเนินงานต่อที่ประชุมสามัญ ประจำปี และพัฒนาระบบติดตามหนี้ค่างชำระที่มีประสิทธิภาพ “หลักคุณธรรม” ส่งเสริมให้มีการนำ “หลักคุณธรรม ๕ ประการ” (ซื่อสัตย์, เสียสละ, รับผิดชอบ, เห็นอกเห็นใจ, ใฝ่หาใจ) ซึ่งเป็นหัวใจในการรวมกลุ่มมาถวายนัยย้าทบทวน ก่อนการประชุมทุกครั้ง เพื่อเป็นเครื่องเตือนใจ และ “ด้านหลักความคุ้มค่า” เพิ่มทักษะและความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับการ กู้เงินจากกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต การกู้จากสถาบันการเงินอื่น เป็นต้น เพื่อให้สมาชิกและคณะกรรมการสามารถ ประเมินได้ว่าการกู้ยืมเงินไปประกอบอาชีพนั้นจะสร้างประโยชน์สูงสุดได้อย่างไร ซึ่งพัฒนารสามารถใช้กระบวนการ ขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ผ่านเวทีการฝึกอบรมของกรมการพัฒนารชุมชน ตามแผนงานการเสริมสร้าง ธรรมาภิบาลและการเข้าถึงแหล่งทุน รวมทั้งการส่งเสริมศักยภาพเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต หรือกิจกรรม ตรวจสอบสภาพทางการเงินและเสริมสร้างศักยภาพกองทุนชุมชนตามหลักธรรมาภิบาล รวมทั้งการติดตามกลุ่มเป้าหมาย ที่รับผิดชอบในระดับพื้นที่อย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอ

๑.๓ การส่งเสริมการออม และการเพิ่มจำนวนสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยดำเนินการสร้างการรับรู้ “ส่งเสริมการออมภาคครัวเรือน” ด้วยการจัดทำแผนปฏิบัติการส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มและ การออมเงินสัจจะให้เป็นไปอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องทุกเดือน ภายใต้กิจกรรม “ออมดี มีสุข เนื่องในวันคล้าย วันก่อตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ครบรอบ ๕๐ ปี” โดยการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อโปสเตอร์ Infographic

สื่อวีดิทัศน์ ผ่านช่อง YouTube และเว็บไซต์หน่วยงาน ให้สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เพิ่มเงินสัจจะสะสม ๕๐ บาท หรือฝากเงินสัจจะสะสมพิเศษ จำนวน ๕๐ บาทขึ้นไป และรณรงค์ให้ประชาชนในชุมชน/หมู่บ้านสมัครเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเพิ่มขึ้น โดยแบ่งกลุ่มเป้าหมาย (Target Groups) ดังนี้

๑.๓.๑ กลุ่มหลัก คือ ครัวเรือนที่ยังไม่ได้เป็นสมาชิกในหมู่บ้านที่มีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตอยู่แล้ว จำนวน ๕๐๘ กลุ่ม (ให้เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑ ของประชากรที่ยังไม่ได้เป็นสมาชิก จากจำนวนประชากร ๔๕๐,๒๐๓ คน ตามข้อมูล จปฐ.ปี ๒๕๖๖)

๑.๓.๒ กลุ่มรอง คือ สมาชิกปัจจุบัน (เพื่อรณรงค์ให้เพิ่มเงินออม) และครัวเรือนในหมู่บ้านที่ยังไม่มีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

๑.๓.๓ กลุ่มพิเศษ คือ กลุ่มเยาวชนและคนรุ่นใหม่ในชุมชน รวมทั้งสมาชิกอื่น ๆ (วิสามานยนและกิตติมศักดิ์) เพื่อสร้างความยั่งยืนในระยะยาว

โดยมีกลยุทธ์ในการส่งเสริม สนับสนุนให้พัฒนากรดำเนินการตามแผนการปฏิบัติงาน ดังนี้

๑) ผู้นำทำก่อน เพื่อนชวนเพื่อน ใช้กลไกทางสังคม โดยให้ผู้นำชุมชน คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นผู้ริเริ่มเพิ่มเงินออม และสร้างแคมเปญให้สมาชิกปัจจุบันชวนคนในครอบครัวหรือเพื่อนบ้านมาสมัครภายใต้กิจกรรม “ออมดี มีสุข เนื่องในวันคล้ายวันก่อตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ครบรอบ ๕๐ ปี”

๒) สร้างดาวเด่นด้านการออม ค้นหา เชิดชูเกียรติ และสร้างเรื่องราว (Storytelling) ของสมาชิก/บุคคล/ครัวเรือนที่ประสบความสำเร็จจากการออม เพื่อสร้างแรงบันดาลใจ

๓) สื่อสารรอบทิศ พิชิตทุกครัวเรือน ผสมผสานสื่อออฟไลน์ (เสียงตามสาย, เวทีประชุมหมู่บ้าน, ป้ายประชาสัมพันธ์) และออนไลน์ (Facebook, Line, TikTok , เว็บไซต์ของหน่วยงาน) กิจกรรมเคาะประตูบ้าน มอบหมายให้พัฒนากรและคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ลงพื้นที่ให้ข้อมูลและเชิญชวนครัวเรือนกลุ่มเป้าหมายแบบตัวต่อตัว

๑.๔ การส่งเสริม สนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จำนวน ๓๑ กลุ่ม โดยมีเป้าหมายดำเนินการคือให้มีจำนวนเพิ่มขึ้นไม่น้อยหรือให้ได้มากกว่าเป้าหมายที่กรมการพัฒนาชุมชนกำหนด ด้วยการใช้กระบวนการจัดทำคำรับรองปฏิบัติราชการตัวชี้วัดระดับความสำเร็จในการส่งเสริม สนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กำหนดเป้าหมายจัดตั้งและพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตขึ้นใหม่ให้ได้ ๓๕ กลุ่ม ซึ่งผู้เสนอผลงานในฐานะนักวิชาการจังหวัดได้ดำเนินการเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมาย ดังนี้

๑) จัดทำปฏิทินแผนการดำเนินงานส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานกองทุนชุมชนจังหวัดเลย (กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต) ประจำปี ๒๕๖๖ - ๒๕๖๗

๒) จัดทำและประชุมชี้แจงตัวชี้วัดระดับความสำเร็จในการส่งเสริม สนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เพื่อกำหนดเป็นคำรับรองปฏิบัติราชการ และสรุปแนวทางการดำเนินงานในการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตามกระบวนการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ๓ ขั้นตอน

๓) จัดทำฐานข้อมูลและออกแบบเครื่องมือการวัดผล เช่น จำนวนการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จำนวนสมาชิกใหม่ ใช้เครื่องมือทะเบียนสมาชิกรายเดือน รวบรวมผ่าน Google Drive ที่กำหนด และช่องทางฐานข้อมูลออนไลน์ <https://par๔๐๐๕.com/fund/> และยอดเงินออมสัจจะสะสมผ่านเครื่องมือแบบรายงานสถานะเงินกลุ่ม ตามแบบรายงานกรมฯ ที่รายงานทุกวันที่ ๒๐ ของเดือน

ขั้นตอนที่ ๓ ขั้นหลังดำเนินการ

๑. ทีมนักวิชาการพัฒนาชุมชนจังหวัด เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน ทีมปฏิบัติการคู่หู คู่คิด ติดตาม ประเมินผลในการส่งเสริม สนับสนุน ตลอดจนการตรวจสอบคุณภาพทางการเงินกองทุนชุมชนในพื้นที่ โดยมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

๑.๑ ระดับจังหวัด โดยผู้เสนอผลงานในฐานะนักวิชาการจังหวัด รับผิดชอบในการออกแบบ เครื่องมือและสื่อ เอกสารสำหรับใช้ในการปฏิบัติงาน บริหารจัดการระบบรายงานออนไลน์ วิเคราะห์ข้อมูลภาพรวมและ จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานในระดับจังหวัด

๑.๒ ระดับอำเภอ รับผิดชอบในการปรับกิจกรรมให้เข้ากับบริบทพื้นที่ ตามปฏิทินแผนการ ปฏิบัติงาน การกระตุ้นและติดตามการทำงานของพัฒนากร รวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงาน ตลอดจนคัดเลือกหมู่บ้าน กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตดาวเด่นด้านการออมและการบริหารจัดการกองทุนตามหลักธรรมาภิบาล

๑.๓ ระดับตำบล/พื้นที่ พัฒนาการผู้ประสานงานตำบล ในฐานะผู้ปฏิบัติงาน บูรณาการทีม ปฏิบัติการคู่หู คู่คิด ประสานงานกับคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ในการติดตาม เคาะประตูบ้าน สนับสนุนประชาสัมพันธ์การออมเงินและการสมัครเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และเพิ่มประสิทธิภาพด้วย กระบวนการพี่เลี้ยงคู่คิดสำหรับจับคู่พัฒนากรใหม่ กับพัฒนากรพี่เลี้ยงที่มีประสบการณ์สูงในพื้นที่ในการเรียนรู้ บรรยากาศและเทคนิคการทำงานในชุมชนหรือทีมปฏิบัติการคู่หู คู่คิด เพื่อทำหน้าที่ให้คำปรึกษาและเป็นต้นแบบ

๑.๔ การประชุมติดตาม นำเสนอผลการดำเนินงานในการประชุมประจำเดือน เพื่อติดตาม ความก้าวหน้าเทียบกับเป้าหมายรายเดือน แลกเปลี่ยนปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน

๒. สนับสนุน สร้างแรงจูงใจแก่สมาชิกกองทุนชุมชน ที่มีผลงานโดดเด่น โดยการเชิดชูเกียรติและมอบ ใบประกาศเกียรติคุณแก่ครัวเรือนที่ได้รับการส่งเสริมในการเข้าถึงแหล่งทุน มีอาชีพ มีรายได้เพิ่ม นำผลงานจัดแสดง หรือร่วมถ่ายทอดในกิจกรรมการพัฒนาชุมชน หรือมหกรรมต่าง ๆ ของหน่วยงาน ในวาระต่าง ๆ เช่น มหกรรมการออม ๕๐ ปี กองทุนชุมชนขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานราก วัน CDDAY เชิดชูเกียรติคนพัฒนาชุมชนระดับจังหวัด เป็นต้น

๓. ส่งเสริมให้สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของการดำเนินงานและ พัฒนากองทุนชุมชนในพื้นที่ ตลอดจนครัวเรือนหรือสมาชิกกองทุนที่ผลการดำเนินงานดีเด่น เช่น การเพิ่มเงินออม ล้างจะสะสมสม่ำเสมอ การกู้ยืมเงินไปประกอบอาชีพสร้างรายได้เพิ่ม ผ่านช่องทางสื่อประชาสัมพันธ์ของหน่วยงาน หรือ เครือข่ายสังคมออนไลน์ต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

๔. ประเมินผลการดำเนินงาน สรุปผลการดำเนินงาน ถอดบทเรียนและจัดการความรู้ในกิจกรรมที่มีความโดดเด่น โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาศักยภาพกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตามหลักธรรมาภิบาล ครบทั้ง ๕๐๘ กลุ่ม จำนวนสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเพิ่มขึ้น รวมทั้งการเชิดชูเกียรติเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจ แก่พัฒนากรที่สามารถดำเนินงานจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นไปตามแนวทางและบรรลุเป้าหมายที่กำหนด เผยแพร่ผลงานผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ได้แก่ การประชุม Infographic เว็บไซต์สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ และสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด สื่อสังคมออนไลน์ เช่น Facebook, TikTok, ช่อง YouTube เป็นต้น

๕. ผลสำเร็จของงาน (เชิงปริมาณ/คุณภาพ)

๕.๑ เชิงปริมาณ

๑) สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเพิ่มขึ้นมากกว่าค่าเป้าหมาย ๑ % จากข้อมูลจำนวนประชากร จปรฐ. ปี ๒๕๖๖ (๔๕๐,๒๐๓ คน) จำนวน ๑๒,๐๓๒ คน เป็น ๑๒,๒๐๖ คน (ร้อยละ ๑๐๑.๔๔)

๒) จำนวนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจัดตั้งใหม่เพิ่มขึ้นมากกว่าค่าเป้าหมาย จำนวน ๓๑ หมู่บ้าน เป็น ๓๕ หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ ๑๑๒.๙

๓) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ที่ผ่านการประเมินศักยภาพตามหลักธรรมาภิบาล จำนวน ๕๐๘ กลุ่ม มีผลการดำเนินงานในระดับดี จำนวน ๒๘๑ กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๓๑

๕.๒ เชิงคุณภาพ

๑) การประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการออมภาคครัวเรือนมีประสิทธิภาพ สามารถเข้าถึงและสร้างแรงจูงใจให้ประชาชน/ครัวเรือนเป้าหมายในหมู่บ้าน ตัดสินใจเข้าร่วมเป็นสมาชิกกองทุนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตได้สำเร็จ

๒) พัฒนาการ/แกนนำชุมชน ร่วมกับประชาชนในหมู่บ้าน มีความเข้มแข็ง สามารถขับเคลื่อนให้เกิดการรวมกลุ่มการเงินของชาวบ้านผ่านกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตได้

๓) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในระดับดี สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบในการบริหารจัดการกลุ่มตามหลักธรรมาภิบาล

๖. การนำไปใช้ประโยชน์/ผลกระทบ

๑) หน่วยงานมีฐานข้อมูลที่ใช้ในการวางแผนการขับเคลื่อนการดำเนินงานกองทุนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในจังหวัดให้บรรลุเป้าหมายตามเกณฑ์ตัวชี้วัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒) มีข้อมูลอ้างอิง ข้อมูลความสำเร็จเชิงปริมาณ และองค์ความรู้เพื่อใช้ประกอบการพัฒนาต่อยอดขยายผลในการขับเคลื่อนงานกองทุนชุมชนในจังหวัดอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นประโยชน์ในการศึกษาและทำความเข้าใจแก่เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนที่ปฏิบัติงานด้านทุนชุมชนให้ดำเนินการได้อย่างถูกต้องตามแนวทางของกรมการพัฒนาชุมชน

๗. ความยุ่งยากและซับซ้อนในการดำเนินการ

๑) ความต่อเนื่องของบุคลากร ทั้งในส่วนของเจ้าหน้าที่ (พัฒนากร) และคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการเปลี่ยนแปลง สับเปลี่ยน หรือบรรจุใหม่อยู่บ่อยครั้ง ซึ่งถือเป็นความท้าทายที่สำคัญเพราะทำให้การส่งต่องาน องค์ความรู้ ตลอดจนแนวทางการดำเนินงานและข้อมูลสำคัญขาดความต่อเนื่อง อาจส่งผลให้การพัฒนา ศักยภาพและการบริหารจัดการของกลุ่มหยุดชะงักได้

๒) ความขัดแย้งภายในชุมชน ในบางพื้นที่ที่มีความขัดแย้งสูงระหว่างคณะกรรมการชุดเก่าและชุดใหม่ ส่งผลกระทบโดยตรงต่อการบริหารจัดการกองทุน เช่น การไม่ส่งมอบเอกสารทางการเงิน การปกปิดข้อมูล ทำให้การติดตามหนี้สินของสมาชิกทำได้ยากและอาจสร้างความเสียหายต่อเงินทุนของสมาชิกโดยรวม

๓) การสร้างการยอมรับและความไว้วางใจ ความเป็น “พัฒนากร” ในช่วงเริ่มต้นของการจัดตั้งกลุ่มใหม่ ความท้าทายที่ซับซ้อนคือการทำงานกับคน พัฒนาการต้องทำงานกับคนในชุมชน ซึ่งต้องอาศัยทักษะในการสื่อสารและสร้างความสัมพันธ์ เพื่อเปลี่ยนทัศนคติของประชาชนในหมู่บ้านให้เกิดความเชื่อมั่น การยอมรับและเข้าร่วมกลุ่มกัน ซึ่งกระบวนการนี้พัฒนากรต้องใช้เวลาและความอดทน เห็นอกเห็นใจ ประชาชนที่จะเข้ามารวมกลุ่มด้วยเช่นกัน

๘. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ

๑) ความขัดแย้งในช่วงเปลี่ยนผ่านของคณะกรรมการ ความขัดแย้งระหว่างคณะกรรมการชุดเก่าและชุดใหม่ในบางหมู่บ้าน ซึ่งไม่ได้เป็นเพียงความขัดแย้งส่วนบุคคล แต่ส่งผลกระทบต่อรวมเป็นลูกโซ่ต่อการบริหารจัดการจัดการกองทุนโดยตรง เนื่องจากคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบางชุด บางหมู่บ้าน เป็นกรรมการกองทุนการเงินในหมู่บ้าน/ชุมชน อีกหลายกองทุนหรือแทบทุกกองทุน หากเกิดปัญหาความขัดแย้งจะส่งผลกระทบต่อทุกกองทุนทันที เช่น การไม่ส่งมอบเอกสารทางการเงิน การปกปิดข้อมูลสมาชิกที่เป็นหนี้ ทำให้เกิดสูญญากาศทางการบริหาร คนเก่าออกไม่ได้ คนใหม่ก็ไม่อยากเข้ามา ซึ่งท้ายที่สุดแล้วความเสี่ยงและความเสียหายจะตกอยู่กับสมาชิกผู้เป็นเจ้าของเงินทุนทั้งหมด

๒) ความไม่ต่อเนื่องของบุคลากรและองค์ความรู้ การที่เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน (พัฒนากร) ซึ่งเป็นผู้ขับเคลื่อนหลักในระดับพื้นที่ มีการโยกย้ายหรือบรรจุใหม่อยู่เสมอ ถือเป็นอุปสรรคเชิงโครงสร้าง ยิ่งเมื่อรวมกับการเปลี่ยนผ่านของคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ทำให้องค์ความรู้ ประสบการณ์ และข้อมูลสำคัญที่เคยอยู่ในตัวบุคคลสูญหายไปกับตำแหน่งหรือการโยกย้าย ส่งผลให้การสนับสนุนและพัฒนาศักยภาพกลุ่มขาดความต่อเนื่องและต้องเริ่มต้นใหม่บ่อยครั้ง

๓) ความท้าทายในการสร้างการยอมรับในระยะเริ่มต้น ปัญหานี้ในทางปฏิบัติในการเข้าไปส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในหมู่บ้านที่ยังไม่มีกลุ่มออมทรัพย์ ถือเป็นงานที่ซับซ้อน และยิ่งในห้วงที่มีพัฒนากรใหม่ ซึ่งยังไม่ได้คลุกคลีกับชุมชน อาจจะต้องเผชิญกับความเฉยเมย ความไม่เชื่อมั่น หรือความไม่เข้าใจในหลักการพัฒนา ของประชาชนในชุมชน/หมู่บ้าน ที่พัฒนากรตั้งใจสื่อสาร ดังนั้นสิ่งสำคัญที่พัฒนากรต้องใช้นอกจากทักษะในการสื่อสารแล้ว ยังต้องมีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้คนในชุมชน เพื่อเปลี่ยนทัศนคติและสร้างความรู้สึกรักในการเป็นเจ้าของให้เกิดขึ้นแก่ประชาชนในชุมชน/หมู่บ้าน เพื่อสร้างความไว้วางใจซึ่งเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

๙. ข้อเสนอแนะ

๑) สร้างกลไกการส่งมอบงานที่เป็นกลางและเป็นระบบ เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยมีพัฒนากรผู้ประสานงานตำบลเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อน โดยมีคู่มือหรือแบบฟอร์มในการส่งมอบงานที่จัดทำไว้เพื่อให้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตใช้ เช่น ใบ Checklist ระบุรายการที่ต้องส่งมอบให้ครบถ้วน อาจจะไปประกอบไปด้วย สมุดบัญชีธนาคาร ทะเบียนสมาชิก สัญญากู้เงิน บันทึกการประชุม ทรัพย์สินของกลุ่ม และทะเบียนสมุดคุมต่าง ๆ ตามแบบที่ได้รับการสนับสนุนจากกรมการพัฒนาชุมชน เพื่อให้กระบวนการเป็นไปอย่างโปร่งใสและตรวจสอบได้ ในการส่งมอบงานของกรรมการทั้งสองฝ่าย โดยเน้นย้ำถึงความรับผิดชอบต่อสมาชิกทั้งทางระเบียบกฎหมายและทางจริยธรรมตามหลักคุณธรรม ๕ ประการ

๒) พัฒนาองค์ความรู้ให้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน จัดทำผลงานหรือเอกสารเพื่อรวบรวมเป็นคู่มือการปฏิบัติงานหลักสำหรับให้ทุกคนเรียนรู้สร้างความเข้าใจในทิศทางเดียวกัน พัฒนาฐานข้อมูลออนไลน์หรือโปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อให้มีการบันทึกข้อมูลลงฐานข้อมูลกลางที่จัดทำขึ้น เช่น สถานะทางการเงิน รายชื่อกรรมการ สมาชิกผู้กู้ หรือมติที่ประชุม เพื่อไม่ให้ข้อมูลสูญหายไปพร้อมกับตัวบุคคล

๓) ส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ให้เกิดการแลกเปลี่ยนปัญหาการดำเนินงาน เพื่อหาทางแก้ไขและเรียนรู้ข้ามพื้นที่อันจะส่งผลต่อการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง โดยคัดเลือกและพัฒนาศักยภาพผู้นำจากกลุ่มระดับดี (๒๘๑ กลุ่ม) ให้เป็นวิทยากรหรือจิตอาสาแบ่งปันประสบการณ์ในลักษณะชาวบ้านสู่ชาวบ้าน อันเป็นการสร้างพลังและความน่าเชื่อถือจากหมู่บ้านต้นแบบขับเคลื่อนไปพร้อมกับในส่วนของเจ้าหน้าที่ในการพัฒนาเครื่องมือสื่อสารเชิงรุก ด้วยการจัดทำสื่อที่เข้าใจง่าย ตลอดจน

Infographic ที่นำเสนอผลความสำเร็จของกลุ่มและสมาชิก พร้อมทั้งให้รางวัลและเชิดชูเกียรติในที่สาธารณะ หรือเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เช่น Facebook, TikTok, ช่อง YouTube เป็นต้น

๑๐. การเผยแพร่ผลงาน

เอกสารผลงาน/คู่มือการปฏิบัติงาน ประชาสัมพันธ์ผ่าน <https://par๔๐๐๕.com/fund/>

๑๑. ผู้มีส่วนร่วมในผลงาน

นางประไพภรณ์ วงพิลา สักส่วนผลงาน ร้อยละ ๑๐

๑๒. ส่วนของงานที่ผู้ขอรับการประเมินเป็นผู้ปฏิบัติ สักส่วนผลงาน ร้อยละ ๙๐

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ) ว่าที่ร้อยตรี อีรพล ไชยคำ

(อีรพล ไชยคำ)

ผู้ขอประเมิน

วันที่ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

ขอรับรองว่าสักส่วนการดำเนินการข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

รายชื่อผู้มีส่วนร่วมในผลงาน	ลายมือชื่อ
นางประไพภรณ์ วงพิลา	ประไพภรณ์

ได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

(ลงชื่อ) ว่าที่ร้อยตรี อัครพล จิตจักร์

(อัครพล จิตจักร์)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกลุ่มงานประสานและสนับสนุนการบริหารงานพัฒนาชุมชน

วันที่ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

(ลงชื่อ) ธีรพล ศรีพันธุ์

(นายธีรพล ศรีพันธุ์)

ตำแหน่ง พัฒนาการจังหวัดเลย

วันที่ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

ส่วนที่ ๓ ข้อเสนอแนวคิดในการพัฒนาหรือปรับปรุงงาน

ส่วนที่ ๓ ข้อเสนอแนวคิดในการพัฒนาหรือปรับปรุงงาน

๑. เรื่อง การส่งเสริมสนับสนุนครัวเรือนในหมู่บ้านโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.) ในการจัดตั้งกลุ่มอาชีพ และลงทะเบียน OTOP ที่มีมาตรฐานอย่างยั่งยืน

๒. หลักการและเหตุผล

กรมการพัฒนาชุมชนมีพันธกิจหลักในการส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากให้มั่นคงและยั่งยืน ผ่านการเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ที่มุ่งเน้นการสร้างความสามารถในการแข่งขันและการพัฒนาที่ยั่งยืน โครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.) ถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการเข้าถึงและแก้ไขปัญหาความยากจนในระดับครัวเรือน โดยทำหน้าที่เป็นแหล่งทุนชุมชนที่ช่วยจุดประกายให้เกิดการประกอบอาชีพ

อย่างไรก็ตาม จากการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่า แม่ครัวเรือนในหมู่บ้าน กข.คจ. หลายแห่งจะมีรายได้ผ่านเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) แล้วก็ตาม แต่ยังคงเผชิญกับ “ความเปราะบางทางเศรษฐกิจ” กล่าวคือ รายได้จากประกอบอาชีพแบบดั้งเดิมไม่เพียงพอต่อรายจ่ายที่สูงขึ้นและยังคงมีภาระหนี้สินสะสม ทำให้ไม่สามารถหลุดพ้นจากวงจรความยากจนได้อย่างแท้จริง การมีเพียงแหล่งทุนจึงไม่สามารถรับประกันความสำเร็จในการสร้างงานสร้างอาชีพที่มั่นคงได้

ข้อเสนอโครงการนี้จึงถูกจัดทำขึ้นเพื่อเติมเต็มช่องว่างดังกล่าว โดยมุ่งเน้นการ “ต่อยอด” จากการให้เงินทุนไปสู่การสร้างขีดความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ ให้แก่สมาชิกกองทุนและครัวเรือนในหมู่บ้าน กข.คจ. โดยจะส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มอย่างเป็นระบบ พัฒนาทักษะที่จำเป็นรอบด้าน ตั้งแต่การผลิต การบริหารจัดการ ไปจนถึงการตลาด เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐาน OTOP สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มและขยายตลาดได้จริง อันจะนำไปสู่การสร้างรายได้ที่มั่นคง ชุมชนพึ่งพาตนเองได้ และบรรลุเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน

๓. บทวิเคราะห์/แนวความคิด/ข้อเสนอ และข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้นและแนวทางแก้ไข

๓.๑ บทวิเคราะห์

สถานการณ์ในปัจจุบันชี้ให้เห็นว่า ปัญหาหลักไม่ใช่การขาดแคลนเงินทุน แต่คือ การขาดทักษะและระบบนิเวศ (ecosystem) ที่เอื้อต่อการเติบโตทางธุรกิจ แม้สมาชิกเงินทุนโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.) จะได้รับโอกาสในการกู้ยืมเงินเพื่อประกอบอาชีพ แต่กลับต้องเผชิญกับอุปสรรคเชิงโครงสร้าง ดังนี้

๑) ด้านการผลิต กล่าวคือ ขาดความรู้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีเอกลักษณ์ที่แตกต่าง และมีคุณภาพสม่ำเสมอ สินค้าส่วนใหญ่ยังเป็นการผลิตตามความคุ้นเคยเดิม ๆ หรือผลิตเลียนแบบตามกันซ้ำ ๆ

๒) ด้านการบริหารจัดการ กล่าวคือ กลุ่มอาชีพจำนวนมากยังขาดระบบการบริหารจัดการที่ดี เช่น การทำบัญชีรายรับ – รายจ่าย การบริหารคลังสินค้า การคำนวณต้นทุน กำไรที่แท้จริง ทำให้กลุ่มไม่เติบโตและอาจหยุดชะงักหรือล้มไปในที่สุด

๓) ด้านการตลาด กล่าวคือ ขาดความเข้าใจในความต้องการของตลาด ขาดทักษะในการสร้างแบรนด์ การออกแบบบรรจุภัณฑ์ และการเข้าถึงช่องทางการตลาดสมัยใหม่ โดยเฉพาะช่องทางออนไลน์

ดังนั้น การจะขับเคลื่อนให้ครัวเรือน กข.คจ. ก้าวไปสู่การเป็นกลุ่ม OTOP ที่มีมาตรฐานและยั่งยืนได้นั้น จำเป็นต้องมีกระบวนการเข้าไป “บ่มเพาะ” และ “พัฒนา” อย่างเป็นระบบและครบวงจร

๓.๒ แนวความคิด

สมาชิกกองทุน/ครัวเรือนในหมู่บ้านโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.) ที่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ที่ไม่สามารถเพิ่มรายได้จากอาชีพที่ได้รับการพัฒนา รวมถึงที่ยังไม่ได้จัดตั้งเป็นกลุ่มอาชีพส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจในด้านการผลิต การตลาด ตลอดจนการบริหารจัดการเงินทุน ระบบบัญชี และการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐาน การส่งเสริม สนับสนุนครัวเรือนในหมู่บ้านโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.) ในการจัดตั้งกลุ่มอาชีพและลงทะเบียน OTOP ที่มีมาตรฐานอย่างยั่งยืน เป็นส่วนหนึ่งในการส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาอาชีพครัวเรือนเหล่านั้นให้มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน เกิดความต่อเนื่อง เกิดกระบวนการเรียนรู้และมีมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาคุณภาพสินค้าและผลิตภัณฑ์ ด้วยแนวคิดเกี่ยวกับสัมมาชีพชุมชน การเป็นผู้ประกอบการ OTOP การบริหารจัดการและพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP, ๔M และ ๔Ps ให้สามารถเพิ่มมูลค่าสร้างรายได้ให้แก่ครัวเรือน เพื่อหนุนเสริมเศรษฐกิจฐานรากให้มั่นคง เข้มแข็งอย่างยั่งยืนได้

เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ให้สามารถพัฒนาครัวเรือน กข.คจ. ผู้การเป็นผู้ประกอบการ OTOP จำเป็นต้องบูรณาการแนวความคิดต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ดังนี้

๑) แนวคิดโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.) ซึ่งทุน กข.คจ. ไม่ได้เป็นเพียงเงินกู้ แต่คือทุน จุดประกายให้แก่ครัวเรือน กข.คจ. ได้นำไปประกอบสร้างอาชีพสร้างรายได้ โดยเริ่มต้นขึ้นในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๓๓ ซึ่งพบว่าปัญหาความยากจนของประชาชนในชนบทไทยมีจำนวนมาก โดยผลจากการสำรวจรายได้ของครัวเรือนทั่วประเทศ ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ และสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศ พบว่า คนจนมีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจน และได้เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากในเขตชนบท และข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กขช.๒ ค) ยังชี้ว่าหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาอันดับ ๑ มีอยู่จำนวน ๑๑,๖๐๘ หมู่บ้าน กระทรวงมหาดไทยจึงได้กำหนดดำเนินงานโครงการแก้ไขปัญหาความยากจนขึ้น โดยคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๓๖ เห็นชอบให้กระทรวงมหาดไทยดำเนินการโครงการ กข.คจ. ระยะที่ ๑ ระหว่างปี ๒๕๓๖ - ๒๕๔๐ จำนวน ๑๑,๖๐๘ หมู่บ้าน โดยมอบให้กรมการพัฒนาชุมชนเป็นหน่วยงานรับผิดชอบ ดำเนินการ เพื่อตอบสนองนโยบายกระจายรายได้และความเจริญไปสู่ส่วนภูมิภาค จากนั้นคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๔๐ เห็นชอบในหลักการโครงการ กข.คจ. ระยะที่ ๒ (ปี ๒๕๔๐ - ๒๕๔๔) จำนวน ๒๘,๐๓๘ หมู่บ้าน โดยดำเนินการในหมู่บ้านที่มีครัวเรือนยากจนมีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์ ๑๕,๐๐๐ บาท/คน/ปี ตามข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ปี พ.ศ. ๒๕๓๙ เพื่อขยายการดำเนินงานให้ครอบคลุมทุกหมู่บ้านที่ยังไม่ได้ดำเนินการในระยะที่ ๑ เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาดำเนินงานในปี ๒๕๔๔ ดำเนินการได้ทั้งสิ้นจำนวน ๒๘,๒๓๔ หมู่บ้าน ๆ ละ ๒๘๐,๐๐๐ บาท โดยไม่มีดอกเบี้ย เพื่อให้ครัวเรือนเป้าหมายตกเกณฑ์รายได้เฉลี่ยจากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) เป็นผู้เสนอโครงการยืมเงินไปประกอบอาชีพเป็นอันดับแรก หากแต่ในหมู่บ้าน กข.คจ. มีรายได้เฉลี่ยผ่านเกณฑ์ (จปฐ.) ครบทุกครัวเรือน แต่ครัวเรือนเป้าหมายยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต ก็ยังสามารถเข้าเงื่อนไขในการเสนอโครงการขอยืมเงินกองทุน กข.คจ. ไปประกอบอาชีพได้เช่นเดิม ซึ่งการยืมเงินเช่นนี้เป็นการยืมเงินที่ไม่มีดอกเบี้ย และนำไปเป็นทุนประกอบอาชีพในลักษณะรายบุคคล มิใช่เป็นกลุ่มอาชีพ

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ข้าพเจ้าสามารถประยุกต์ใช้แนวคิดโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.) ในฐานะเป็น “ทุนเริ่มต้นและฐานข้อมูลเป้าหมาย” ของโครงการ โดยจะใช้กองทุน กข.คจ. ที่มีอยู่แล้วในหมู่บ้าน เป็นแหล่งทุนจุดประกายสำหรับครัวเรือนที่มีศักยภาพและมีความตั้งใจจริงในการประกอบอาชีพ แต่ยังคงขาดแคลนเงินทุนเริ่มต้น การดำเนินงานจะไม่ใช่แค่การให้ยืมเงินแบบรายบุคคลตามแนวทางเดิม แต่จะใช้ข้อมูลครัวเรือนเป้าหมาย กข.คจ. เป็นฐานในการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ เพื่อให้มั่นใจได้ว่าการสนับสนุนได้เข้าถึงกลุ่มผู้มีความเปราะบางทางเศรษฐกิจอย่างแท้จริง เงินทุนก้อนนี้จึงเปรียบเสมือนปัจจัยตั้งต้นที่ทำให้ครัวเรือนสามารถก้าวเข้าสู่กระบวนการพัฒนาในขั้นต่อไป คือการรวมกลุ่มและพัฒนาทักษะอย่างเป็นระบบ

๒) แนวคิดการจัดตั้งกลุ่มอาชีพ

กลุ่มอาชีพ หมายถึง การรวมตัวของประชาชนที่ประกอบอาชีพเดียวกันหรือประเภทเดียวกัน เพื่อดำเนินกิจกรรมด้านอาชีพ การผลิต และการจำหน่ายอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง และกลุ่มอาชีพตาม แนวทางสัมมาชีพชุมชน จะเน้นการรวมตัวของผู้แทนครัวเรือนตั้งแต่ ๕ ครัวเรือนขึ้นไป ที่ผ่านการส่งเสริมการสร้าง สัมมาชีพชุมชนมาแล้ว อันเป็นฐานคิดหลักในการค้นหาศักยภาพของคนและชุมชน ส่งเสริมการประกอบอาชีพ ที่ไม่เบียดเบียนตนเอง ผู้อื่น และสิ่งแวดล้อม

วัตถุประสงค์หลักของการจัดตั้งกลุ่มอาชีพ คือ

(๑) เพื่อส่งเสริมการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สร้างความมั่นคงในการประกอบอาชีพและรายได้ ที่ต่อเนื่อง

(๒) เพื่อพัฒนาทักษะด้านการผลิต การตลาด และการจัดการสู่การเป็นผู้ประกอบการชุมชน

(๓) เพื่อเป็นศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ขั้นตอนการจัดตั้งกลุ่มอาชีพ กล่าวคือ การจัดตั้งกลุ่มอาชีพมีขั้นตอนที่ชัดเจนเพื่อให้การดำเนินงาน เป็นไปอย่างมีระบบ ตั้งแต่การสำรวจความต้องการไปจนถึงการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

(๑) สำรวจสถานการณ์และความต้องการของชุมชน วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อค้นหาสถานการณ์และ ความต้องการด้านอาชีพที่แท้จริงของชุมชน

(๒) วิเคราะห์ปัญหาและผลประโยชน์ เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและความต้องการของชุมชนและ กำหนดกิจกรรมที่จะดำเนินการร่วมกัน

(๓) แสวงหาผู้นำและจัดตั้งกลุ่ม ค้นหาผู้นำที่มีความสามารถและจัดตั้งกลุ่มอาชีพตาม ความต้องการของสมาชิก

(๔) ดำเนินการจัดตั้งกลุ่ม สมาชิกร่วมกันกำหนดองค์ประกอบพื้นฐาน ได้แก่ ตั้งชื่อกลุ่ม โดยให้ ขึ้นต้นด้วยคำว่า “กลุ่มอาชีพ..” กำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน กำหนดที่ตั้งกลุ่ม เลือกคณะกรรมการ จัดทำกติกาและ จัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม

(๕) ยื่นจดทะเบียน คณะกรรมการรวบรวมเอกสารยื่นขอจดทะเบียนจัดตั้งกลุ่มอาชีพกับสำนักงาน พัฒนาชุมชนอำเภอ

คุณสมบัติและเอกสารการจดทะเบียน กลุ่มอาชีพที่ต้องการจดทะเบียนต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดและยื่นเอกสารให้ครบถ้วน โดยกลุ่มต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) มีสมาชิกตั้งแต่ ๕ คนขึ้นไป ที่ประกอบอาชีพเดียวกันหรือประเภทเดียวกัน

(๒) สมาชิกและคณะกรรมการเป็นผู้มีสัญชาติไทยและมีภูมิลำเนาในพื้นที่ที่ตั้งกลุ่ม

(๓) มีการบริหารงานโดยคณะกรรมการที่มาจากการเลือกตั้ง

(๔) มีข้อบังคับหรือกติกาที่ชัดเจนและเป็นที่ยอมรับของสมาชิก

(๕) มีวัตถุประสงค์และสถานที่ตั้งกลุ่มที่ชัดเจน

(๖) การดำเนินกิจกรรมต้องเพื่อประโยชน์ของสมาชิกโดยรวม

เอกสารประกอบการจดทะเบียน ประกอบด้วย

- (๑) รายชื่อสมาชิกและคณะกรรมการกลุ่ม
- (๒) กติกา ระเบียบ หรือข้อบังคับของกลุ่ม
- (๓) แผนการดำเนินกิจกรรม
- (๔) บันทึกรายงานการประชุมจัดตั้งกลุ่ม
- (๕) หลักฐานของประธานกลุ่ม (สำเนาบัตรประชาชนและทะเบียนบ้าน)
- (๖) ภาพถ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น สถานที่ทำการ, การประชุม, ผลิตภัณฑ์

การบริหารกลุ่มอาชีพด้วยหลัก “๕ก” เพื่อความสำเร็จและความยั่งยืน กลุ่มอาชีพควรบริหารจัดการโดยยึดหลัก “๕ก” ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในการดำเนินงาน ดังนี้

(๑) ก - กลุ่ม/สมาชิก กล่าวคือ เป็นการรวมตัวด้วยความสมัครใจของคนที่มีอาชีพเดียวกัน สมาชิกมีบทบาทในการเข้าร่วมประชุม แสดงความคิดเห็น และให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ

(๒) ก - กรรมการ กล่าวคือ เป็นตัวแทนของสมาชิกที่มาจาก การเลือกตั้ง มีวาระการดำรงตำแหน่ง ๑-๕ ปี มีหน้าที่บริหารกลุ่มให้ เป็นไปตามระเบียบและวัตถุประสงค์ ประกอบด้วยตำแหน่งหลัก เช่น ประธาน รองประธาน เลขานุการ และเหรัญญิก

(๓) ก - กฎ/กติกา กล่าวคือ เป็นข้อบังคับของกลุ่มจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร ครอบคลุมเรื่อง วัตถุประสงค์ สมาชิกภาพ การเงิน การดำเนินงาน และคณะกรรมการ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติร่วมกัน

(๔) ก - กองทุน กล่าวคือ เป็นเงินหรือสินทรัพย์ในการดำเนินกิจกรรม มาจากหลายแหล่ง ทั้งการระดมทุนจากสมาชิก เงินสนับสนุนจากภาครัฐ/เอกชน รายได้จากกิจกรรม หรือการกู้ยืมเงินจากแหล่งทุนต่าง ๆ

(๕) ก - กิจกรรม กล่าวคือ เป็นการดำเนินงานที่เป็นหัวใจสำคัญที่ทำให้กลุ่มขับเคลื่อนไปข้างหน้า ต้องมีการวางแผนและดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เช่น การผลิต การตลาด การพัฒนาความรู้ การจัดสวัสดิการ

การพัฒนากลุ่มอาชีพสู่ OTOP และความสำเร็จที่ยั่งยืน กลุ่มอาชีพที่บริหารจัดการได้ดีและมีการดำเนินงานต่อเนื่องสามารถพัฒนาศักยภาพเพื่อเข้าสู่ระบบการลงทะเบียนผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ได้ ซึ่งเป็นการยกระดับผลิตภัณฑ์และขยายช่องทางการตลาดให้กว้างขึ้น โดยปัจจัยสู่ความสำเร็จของกลุ่มอาชีพ ประกอบด้วย

(๑) ผู้นำ ต้องมีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในการบริหารจัดการ

(๒) สมาชิก ต้องมีความรู้ ความเข้าใจและมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ

(๓) การบริหารจัดการ มีการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม มีกิจกรรมต่อเนื่อง และมีกติกาที่ทุกคนยอมรับ

(๔) เงินทุน มีเงินทุนหมุนเวียนเพียงพอ

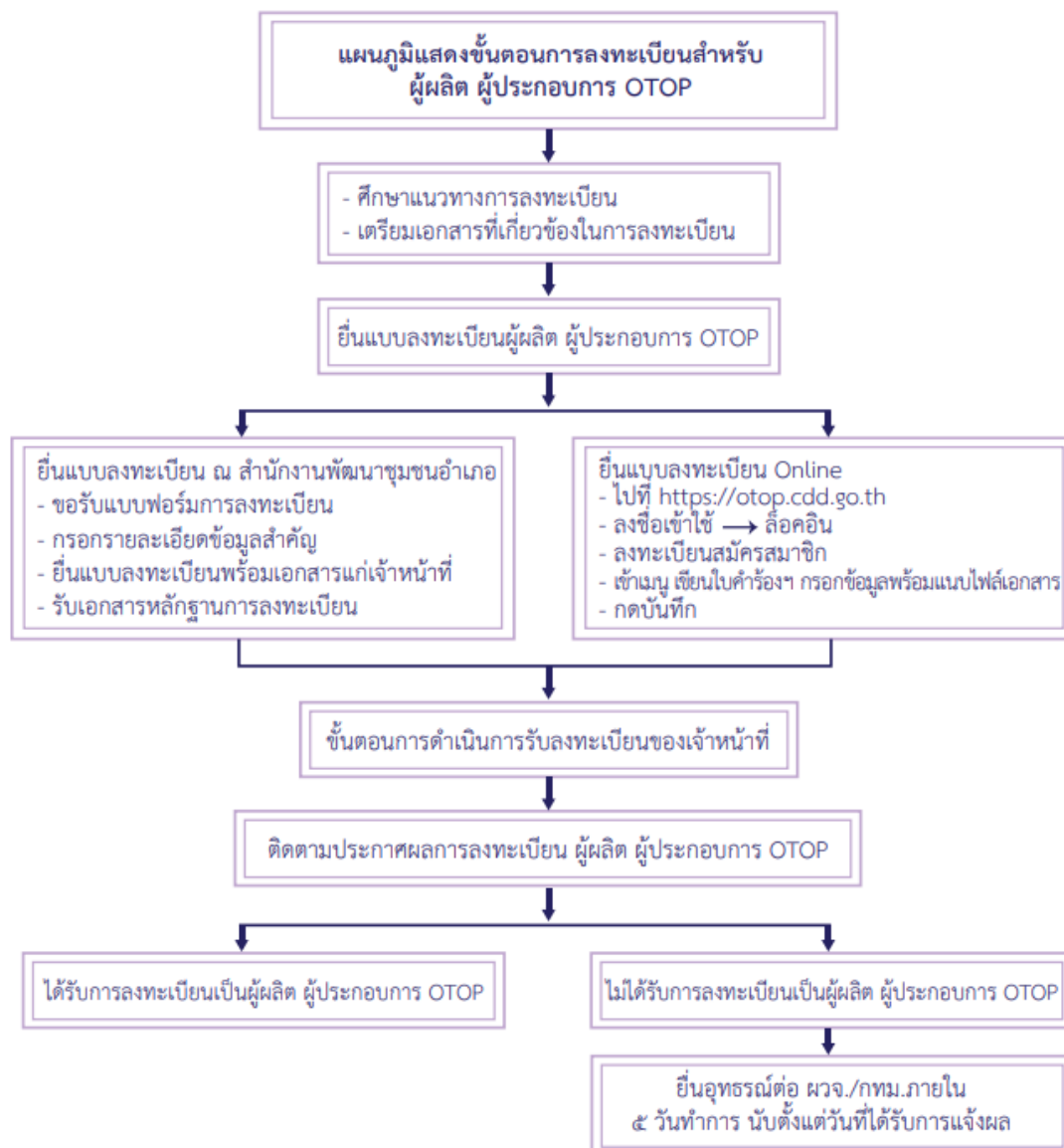
(๕) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ ต้องมีการพัฒนาคุณภาพและรูปแบบผลิตภัณฑ์ให้ตรงตามความต้องการของตลาดอย่างต่อเนื่อง

การรวมกลุ่มในรูปแบบ “คลัสเตอร์” (Cluster) หรือเครือข่ายวิสาหกิจ ยังเป็นอีกกลยุทธ์ที่ช่วยลดต้นทุนการผลิต เพิ่มอำนาจต่อรองและสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ผ่านความร่วมมือที่เกื้อหนุนกันระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งกระบวนการ/แนวทางการจัดตั้งกลุ่มอาชีพเป็นการวางกรอบการทำงานที่ชัดเจนสำหรับชุมชนที่สนใจในการสร้างกลุ่มอาชีพ เพื่อให้เกิดการรวมตัวที่สร้างสรรค์ นำไปสู่การพึ่งพาตนเอง สร้างรายได้ที่มั่นคง และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่เศรษฐกิจฐานรากได้อย่างยั่งยืน

จากแนวคิดการจัดตั้งกลุ่มอาชีพนี้ ข้าพเจ้าสามารถประยุกต์ใช้เพื่อเป็น “โครงสร้างหลักในการสร้างความเข้มแข็ง” โดยจะส่งเสริมให้ครัวเรือน กบ.คจ. ที่ได้เสนอโครงการกู้ยืมเงินทุนไปประกอบอาชีพและมีความสนใจคล้ายคลึงกัน เปลี่ยนสถานะจากผู้ประกอบการรายย่อย ที่ต่างคนต่างทำ มาสู่การรวมตัวเป็น “กลุ่มอาชีพ” ที่จดทะเบียนอย่างเป็นทางการ กระบวนการนี้จะดำเนินการตามขั้นตอนที่ชัดเจน ตั้งแต่การสำรวจความต้องการ การแสวงหาผู้นำ ไปจนถึงการกำหนดกฎกติกาและแผนงานร่วมกัน โดยจะนำหลักบริหารจัดการกลุ่ม “๕ก” (กลุ่ม/กรรมการ/กฎ/กองทุน/กิจกรรม) มาใช้เป็นกรอบในการวางรากฐานให้กลุ่มมีความมั่นคง การรวมกลุ่มนี้จะช่วยสร้างอำนาจต่อรองในการจัดหาวัตถุดิบ เป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเป็นหน่วยธุรกิจที่เป็นทางการที่พร้อมจะรับการพัฒนาในขั้นต่อไป

๓) แนวคิดการลงทะเบียน OTOP

กรมการพัฒนาชุมชนได้รับมอบหมายในการจัดทำฐานข้อมูลผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเพิ่มเติมข้อมูลผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ทั้งรายเดิมที่เคยผ่านการลงทะเบียนแล้วและผู้ผลิต ผู้ประกอบการรายใหม่ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน สามารถใช้ประโยชน์ในการส่งเสริมการดำเนินงานได้ จึงได้ดำเนินการลงทะเบียนผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ โดยกำหนดเปิดให้ลงทะเบียนผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP เป็นประจำทุก ๆ ๒ ปี และได้ปรับห้วงระยะเวลาการเปิดให้ลงทะเบียนผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP เป็นประจำทุกปี เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นต้นมา

ขั้นตอนการดำเนินโครงการลงทะเบียนผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ประกอบไปด้วย

(๑) ประชาสัมพันธ์โครงการลงทะเบียนผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP

(๒) จัดประชุมเชิงปฏิบัติการผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อร่างหลักเกณฑ์การลงทะเบียนผู้ผลิต

ผู้ประกอบการ OTOP

(๓) ผลิตคู่มือการลงทะเบียนผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP

(๔) พัฒนาระบบโปรแกรมการลงทะเบียนผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP

(๕) ฝึกอบรมการใช้โปรแกรมการลงทะเบียนแก่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ (จังหวัด/กรุงเทพมหานคร)

(๖) สร้างความเข้าใจในการดำเนินงานแก่อำเภอ/จังหวัด/กรุงเทพมหานคร

(๗) ดำเนินการลงทะเบียน/บันทึกข้อมูล/ให้ความเห็นชอบ/ส่งข้อมูลให้จังหวัด

(๗.๑) อำเภอ/สำนักงานเขต (กทม.)

(๗.๒) นตผ. อำเภอให้ความเห็นชอบ

(๘) ให้การรับรอง/จัดทำประกาศ/จัดส่งข้อมูลให้กรมการพัฒนาชุมชน (จังหวัด/กรุงเทพมหานคร)

(๙) ติดตามประเมินผล

(๑๐) กรมการพัฒนาชุมชนตรวจสอบ/จัดทำฐานข้อมูล

เมื่อกลุ่มมีความเข้มแข็งในระดับหนึ่งแล้ว เป้าหมายต่อไปคือการได้รับการยอมรับในระดับที่สูงขึ้น ผ่านการลงทะเบียน OTOP ซึ่งจะมีกระบวนการพัฒนาคุณภาพเพื่อให้ได้มาตรฐาน เป็นแนวคิดหลักในการยกระดับจากสินค้าชุมชนสู่การพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP ซึ่งผลิตภัณฑ์ไม่ได้หมายถึงตัวสินค้าเพียงอย่างเดียว แต่เป็นกระบวนการทางความคิด การบริการ การดูแลอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามแนวคิด BCG (Bio-Circular-Green Economy) เพื่อสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ที่มีอัตลักษณ์โดดเด่น เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ที่มีเรื่องราวและศักยภาพ ตอบโจทย์ทางการตลาดสมัยใหม่ รวมถึงการรักษาภูมิปัญญาไทย การท่องเที่ยว ศิลปวัฒนธรรมประเพณีการต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้กลายเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ มีจุดเด่นจุดขายที่รู้จักกันแพร่หลายไปทั่วประเทศและทั่วโลก ซึ่งคุณสมบัติของผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ที่มีสิทธิลงทะเบียนจะต้องเป็นผู้ผลิตดังต่อไปนี้

(๑) เป็นกลุ่มผู้ผลิตชุมชน

(๒) เป็นผู้ผลิตชุมชนที่เป็นเจ้าของรายเดียว

(๓) เป็นผู้ผลิตที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ประเภทผลิตภัณฑ์ OTOP ที่จะนำมาดำเนินการลงทะเบียน ต้องเป็นผลิตภัณฑ์ที่ผ่านกระบวนการผลิตโดยใช้ภูมิปัญญา จำนวนได้ ๕ ประเภท ดังนี้

(๑) ประเภทอาหาร หมายถึง ผลผลิตทางการเกษตรและอาหารแปรรูป กรณีคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย ต้องได้รับมาตรฐาน อย., GAP, GMP, HACCP, Qmark, มผช., มอก., มาตรฐานเกษตรอินทรีย์, ฮาลาล และมีบรรจุภัณฑ์ เพื่อการจำหน่ายทั่วไป แบ่งเป็น ๓ กลุ่มดังนี้

(๑.๑) ผลิตผลทางการเกษตรที่ใช้บริโภคสด

(๑.๒) ผลิตผลทางการเกษตรที่เป็นวัตถุดิบและผ่านกระบวนการแปรรูปเบื้องต้น

(๑.๓) อาหารแปรรูปกึ่งสำเร็จรูป/สำเร็จรูป

(๒) ประเภทเครื่องดัดแปลง แบ่งเป็น ๒ กลุ่ม คือ

(๒.๑) เครื่องดัดแปลงที่มีแอลกอฮอล์

(๒.๒) เครื่องดัดแปลงที่ไม่มีแอลกอฮอล์

- (๓) ประเภทผ้า เครื่องแต่งกาย แบ่งเป็น ๒ กลุ่ม คือ
- (๓.๑) ผ้า
 - (๓.๒) เครื่องแต่งกาย
- (๔) ประเภทของใช้/ของตกแต่ง/ของที่ระลึก แบ่งเป็น ๗ กลุ่ม คือ
- (๔.๑) ไม้
 - (๔.๒) จักสาน
 - (๔.๓) ดอกไม้ประดิษฐ์/วัสดุจากเส้นใยธรรมชาติ
 - (๔.๔) โลหะ
 - (๔.๕) เซรามิค/เครื่องปั้นดินเผา
 - (๔.๖) เคหะสิ่งทอ
 - (๔.๗) อื่น ๆ
- (๕) ประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร แบ่งเป็น ๓ กลุ่ม คือ
- (๕.๑) ยาจากสมุนไพร
 - (๕.๒) เครื่องสำอางสมุนไพร
 - (๕.๓) วัตถุอันตรายที่ใช้ในบ้านเรือน

จากแนวคิดการลงทะเบียน OTOP นี้ ข้าพเจ้าจะนำหลักคิดและทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ในฐานะ “เป้าหมายและกรอบการพัฒนาคุณภาพ” ของโครงการ กล่าวคือ จะใช้เกณฑ์และมาตรฐานของ OTOP เป็นธงนำทาง ในการพัฒนากลุ่มอาชีพที่จัดตั้งขึ้นตั้งแต่เริ่มต้น ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ การออกแบบบรรจุภัณฑ์ หรือการสร้างอัตลักษณ์และเรื่องราวของสินค้า จะถูกกำกับทิศทางให้สอดคล้องกับแนวทางการคัดสรรผลิตภัณฑ์ OTOP อยู่เสมอ การลงทะเบียน OTOP จึงไม่ใช่เพียงกิจกรรมสุดท้าย แต่เป็นเป้าหมายเชิงคุณภาพที่ช่วยให้กลุ่ม มีเส้นทางการพัฒนา (roadmap) ที่ชัดเจนในการยกระดับตัวเอง ซึ่งเมื่อสำเร็จจะเปรียบเสมือนการได้รับ ใบรับรองคุณภาพที่สร้างความน่าเชื่อถือ และเปิดประตูช่องทางการตลาด พร้อมทั้งการสนับสนุนจากภาครัฐ ในวงกว้างต่อไป

๔) แนวคิดการบริหารจัดการธุรกิจ (Business Management) ประยุกต์ใช้หลัก ๔M (Man, Money, Material, Management) เพื่อวางระบบการบริหารจัดการกลุ่มให้มีประสิทธิภาพ และส่งเสริมความรู้ด้านการเงิน (Financial Literacy) ดังนี้

๔.๑) Man (คน) ส่งเสริมการพัฒนาทักษะเฉพาะทาง เช่น การยอมรับวัฒนธรรมชาติขั้นสูง, การออกแบบ ลวดลายใหม่ ๆ

๔.๒) Money (เงิน) ส่งเสริมการเพิ่มทักษะด้านการทำบัญชีต้นทุน (Cost Accounting) เพื่อให้ทราบต้นทุนที่แท้จริงและตั้งราคาขายได้อย่างเหมาะสม

๔.๓) Material (วัตถุดิบ) ส่งเสริมการเพิ่มทักษะการบริหารจัดการสินค้า และการหาแหล่งวัตถุดิบ คุณภาพ

๔.๔) Management (การจัดการ) ส่งเสริมให้กลุ่มจัดทำแผนธุรกิจรายปี เพื่อกำหนดทิศทางพัฒนา และการดำเนินงานของกลุ่ม

จากแนวคิดนี้ ข้าพเจ้าจะประยุกต์ใช้เป็น “หลักสูตรการบ่มเพาะศักยภาพจากภายใน” เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดทักษะด้านการบริหารจัดการของกลุ่ม โดยจะมีการจัดกิจกรรมฝึกอบรมและพัฒนาเชิงปฏิบัติการตามหลัก ๔M อย่างเป็นระบบ ได้แก่ Man (คน) พัฒนาทักษะฝีมือเฉพาะทางของสมาชิก Money (เงิน) สอนการทำบัญชีต้นทุนอย่างง่ายเพื่อการตั้งราคาที่เหมาะสมและการบริหารการเงินกลุ่ม Material (วัตถุดิบ) สอนการบริหารคลังสินค้า และการจัดหาวัตถุดิบคุณภาพ และ Management (การจัดการ) ส่งเสริมให้กลุ่มสามารถจัดทำแผนธุรกิจเบื้องต้นได้ ซึ่งการประยุกต์ใช้หลัก ๔M นี้จะช่วยเปลี่ยนกลุ่มอาชีพจากการเป็นเพียงผู้ผลิต ให้กลายเป็นผู้ประกอบการที่มีประสิทธิภาพและสามารถบริหารจัดการธุรกิจของตนเองได้อย่างมั่นคง

๕) การตลาดนำการผลิต (Market-Oriented Strategy) ใช้หลัก ๔Ps (Product, Price, Place, Promotion) และเสริมด้วย Digital Marketing เพื่อวิเคราะห์ตลาด กำหนดตำแหน่งผลิตภัณฑ์ และการสร้างช่องทางการจัดจำหน่ายที่หลากหลาย โดยเฉพาะการตลาดผ่านช่องทางออนไลน์ ดังนี้

๕.๑) Product พัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ หรือแตกไลน์สินค้า (Product Line Extension)

๕.๒) Price กำหนดกลยุทธ์ราคาสำหรับตลาดขายส่งและขายปลีก หรือลูกค้าประจำ

๕.๓) Place ขยายช่องทางสู่ E-commerce, การร่วมมือกับโรงแรม/รีสอร์ท, ชุมชนแหล่งท่องเที่ยว และการออกบูธในงานแสดงสินค้าต่าง ๆ ทั้งในระดับจังหวัด ภูมิภาคและระดับประเทศ

๕.๔) Promotion จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ (เช่น โบรชัวร์, เพจ Facebook, website ขยายสินค้าออนไลน์) และจัดโปรโมชั่นส่งเสริมการขายเป็นระยะตามฤดูกาล

จากแนวคิดนี้ ข้าพเจ้าจะประยุกต์ใช้เพื่อเป็น “กลยุทธ์การเชื่อมโยงสู่ตลาดภายนอก” เพื่อให้แน่ใจว่าผลิตภัณฑ์ที่กลุ่มผลิตขึ้นนั้นเป็นที่ต้องการของตลาดและสามารถสร้างรายได้ได้จริง โดยจะส่งเสริมให้กลุ่มใช้หลัก ๔Ps เป็นเครื่องมือในการวางแผน ได้แก่ Product (ผลิตภัณฑ์) วิเคราะห์ตลาดเพื่อพัฒนาสินค้าให้มีจุดเด่นและแตกต่าง Price (ราคา) กำหนดกลยุทธ์ราคาที่เหมาะสมได้ Place (ช่องทาง) ขยายช่องทางการจำหน่ายไปสู่ตลาดออนไลน์ (E-commerce) และเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวหรือร้านค้าในพื้นที่ และ Promotion (การส่งเสริมการขาย) สอนทักษะการสร้างแบรนด์ การถ่ายภาพสินค้า และการใช้โซเชียลมีเดียในการประชาสัมพันธ์ เช่น Facebook TikTok Website สินค้าออนไลน์ ซึ่งการใช้กลยุทธ์นี้จะทำให้กลุ่มสามารถปรับตัวเข้ากับตลาดสมัยใหม่สร้างรายได้ที่ยั่งยืน และหลุดพ้นจากความเปราะบางทางเศรษฐกิจได้อย่างแท้จริง

๓.๓ ข้อเสนอ

เพื่อให้การสนับสนุน ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในหมู่บ้านโครงการแก้ไขปัญหาคความยากจน (กข.คจ.) ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ จัดตั้งกลุ่มอาชีพและสามารถลงทะเบียน OTOP เพื่อพัฒนาสินค้าให้ได้มาตรฐานอย่างยั่งยืน ตามข้อเสนอแนวคิดข้างต้นเกิดผลเป็นรูปธรรม จึงกำหนดแผนการดำเนินงานเชิงรุก ๕ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ ๑ ดำเนินการด้วยหลักการ**เข้าใจ** สำรวจและจัดทำฐานข้อมูลเชิงลึก (Mapping & Profiling) โดยรวบรวมข้อมูลครัวเรือน กข.คจ. ที่ประกอบอาชีพทั้งหมด จำแนกตามประเภทอาชีพ ศักยภาพและปัญหาอุปสรรค วิเคราะห์ศักยภาพของผลิตภัณฑ์ในพื้นที่เทียบกับความต้องการของตลาด เพื่อค้นหาอาชีพ “ดาวเด่น” ที่มีโอกาสในการพัฒนาสูง ผลลัพธ์ที่ดำเนินการคือได้ฐานข้อมูล (Database) ที่ชัดเจนสำหรับวางแผนการพัฒนาได้อย่างตรงจุด

ขั้นที่ ๒ ดำเนินการด้วยหลักการ**เข้าถึง** สร้างแกนนำและจัดตั้งกลุ่ม (Grouping & Team Building) โดยการจัดเวทีประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างความเข้าใจและคัดเลือกครัวเรือน/กลุ่มที่มีความพร้อมและมุ่งมั่นเข้าร่วมโครงการ จากนั้นส่งเสริมสนับสนุนกระบวนการ “จัดตั้งและจดทะเบียนกลุ่มอาชีพ” อย่างเป็นทางการ โดยมีคณะกรรมการเครือข่าย OTOP อำเภอบึงสามพันเป็นพี่เลี้ยง ผลลัพธ์ที่ได้คือเกิดกลุ่มอาชีพที่มีเป้าหมายร่วมกันและมีโครงสร้างการบริหารจัดการเบื้องต้น

ขั้นที่ ๓ ดำเนินการด้วยหลักการ**พัฒนา** บ่มเพาะและยกระดับศักยภาพ (Incubation & Capacity Building) โดยจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ตามหลักสูตรที่ออกแบบเฉพาะสำหรับกลุ่ม เช่น

- ๑) การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ที่น่าสนใจ (Product & Packaging Design)
- ๒) การสร้างเรื่องราว (Storytelling) และแบรนด์ให้เป็นที่จดจำ
- ๓) การคำนวณต้นทุนและการตั้งราคาขายอย่างมืออาชีพ
- ๔) การตลาดออนไลน์ การถ่ายภาพสินค้า การโพสต์ขายผ่าน Facebook/LINE และการสร้างระบบร้านค้าออนไลน์ Shopping Cart

ขั้นตอนการยกระดับการพัฒนาตามหลักสูตรส่งผลให้กลุ่มมีความรู้และทักษะที่จำเป็นในการพัฒนาสินค้าและการดำเนินธุรกิจ

ขั้นที่ ๔ ดำเนินการด้วยการ**เสริมแรง** โดยการส่งเสริมการต่อยอดเชื่อมโยงตลาดและแหล่งทุน (Market & Financial Linkage) โดยการส่งเสริมและสนับสนุนให้กลุ่มขึ้นทะเบียนเป็นผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP และเตรียมความพร้อมเพื่อส่งผลิตภัณฑ์เข้าคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OPC) สร้างช่องทางตลาดในแพลตฟอร์มออนไลน์ และสนับสนุนจัดหาพื้นที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ในงานแสดงสินค้าของอำเภอ/จังหวัด เชื่อมโยงกับผู้ประกอบการรับสินค้าเพื่อวางสินค้าจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยว ผู้เข้ารับการประชุมสัมมนาในโรงแรม/ร้านอาหาร รวมทั้งแหล่งท่องเที่ยวขึ้นชื่อของจังหวัด อำนวยความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งทุนอื่น ๆ เช่น กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี สินเชื่อสถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐ เพื่อเชื่อมโยงแหล่งทุนต่อยอด ขยายกำลังการผลิต ทำให้กลุ่มมีช่องทางสร้างรายได้เพิ่มขึ้นและมีโอกาสขยายธุรกิจ

ขั้นที่ ๕ ดำเนินการด้วยการ**เฝ้าระวัง** โดยการเป็นพี่เลี้ยงและประเมินผล (Mentoring & Monitoring) จากทีมเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนและคณะกรรมการเครือข่าย OTOP อำเภอ ดำเนินการลงพื้นที่ติดตามและให้คำปรึกษา (Coaching & Mentoring) อย่างสม่ำเสมอ (อย่างน้อยไตรมาสละ ๑ ครั้ง) เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าและสร้างขวัญกำลังใจ และเน้นย้ำให้พัฒนากรผู้ประสานงานตำบลติดตาม พบปะ เยี่ยมเยือน ให้คำแนะนำหรือจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่ม เพื่อสร้างเครือข่ายและช่วยเหลือซึ่งกันและกันเป็นระยะ ซึ่งจะช่วยให้กลุ่มได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่อง สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีศักยภาพสามารถเติบโตได้อย่างยั่งยืน

๓.๔ ข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้น

- ๑) ผลิตภัณฑ์ซ้ำซ้อน ขาดความหลากหลาย เนื่องจากกลุ่มอาชีพในบางพื้นที่มีการผลิตสินค้าประเภทเดียวกัน ทำให้เกิดการแข่งขันกันเอง
- ๒) ความขัดแย้งและการขาดส่วนร่วมภายในกลุ่ม สมาชิกบางส่วนอาจขาดความไว้วางใจหรือมีปัญหาการบริหารจัดการที่ไม่โปร่งใส
- ๓) คุณภาพสินค้าไม่สม่ำเสมอ ขาดมาตรฐานในการผลิต ทำให้สินค้าแต่ละล็อตมีคุณภาพแตกต่างกัน
- ๔) การเข้าถึงตลาดใหม่ได้น้อย แม้พัฒนาผลิตภัณฑ์ได้ตามมาตรฐาน แต่อาจมีข้อจำกัดในการเจาะตลาดนอกชุมชน/ต่างจังหวัดได้

๓.๕ แนวทางแก้ไข

- ๑) วิเคราะห์ตลาดเชิงลึกเพื่อส่งเสริมให้แต่ละกลุ่มหาจุดขายของตนเอง เช่น การใช้วัตถุดิบท้องถิ่นที่แตกต่าง หรือการออกแบบที่เฉพาะเจาะจงกับกลุ่มลูกค้าในแต่ละกลุ่ม
- ๒) จัดอบรมเพื่อเพิ่มศักยภาพของคณะกรรมการและสมาชิกในการบริหารจัดการกลุ่มแบบมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลุ่ม ทบทวนบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจน การกำหนดกฎระเบียบ และการสร้างระบบธรรมาภิบาลในกลุ่ม
- ๓) สนับสนุนให้กลุ่มจัดทำคู่มือการผลิต ขั้นตอนการดำเนินงานอย่างง่าย เพื่อใช้เป็นคู่มือมาตรฐานการผลิตให้กับสมาชิกทุกคนได้ศึกษาทำความเข้าใจในการผลิตสินค้าให้ได้มาตรฐานเดียวกัน
- ๔) สร้างพันธมิตรทางการตลาด บูรณาการหน่วยงานภาคี เช่น บริษัทประชารัฐรักสามัคคี (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด สำนักงานพาณิชย์จังหวัด หอการค้าจังหวัด ทำงานเชิงรุกในการประสานกับหน่วยงานเอกชนในพื้นที่ เช่น ห้างสรรพสินค้า โรงแรม ร้านอาหาร และแพลตฟอร์มขายของออนไลน์ เพื่อนำสินค้าไปทดลองวางจำหน่าย

๔. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ๑) เกิดกลุ่มอาชีพ OTOP จากครัวเรือน กบ.คจ. ที่มีความเข้มแข็งและสามารถบริหารจัดการตนเองได้อย่างยั่งยืน
- ๒) กลุ่มอาชีพ/ผู้ประกอบการจากครัวเรือน กบ.คจ. มีผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน OTOP
- ๓) คนในชุมชน/ครัวเรือน กบ.คจ. มีรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP เพิ่มขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมและมีช่องทางการตลาดที่หลากหลาย
- ๔) เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพและเกิดระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนภายในชุมชน นำไปสู่ชุมชนเข้มแข็งพึ่งตนเองได้

๕. ตัวชี้วัดความสำเร็จ (เชิงปริมาณ/คุณภาพ)

๕.๑ ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ

- ๑) เกิดกลุ่มอาชีพที่ได้รับการพัฒนาและจดทะเบียนอย่างเป็นทางการ อย่างน้อย ๓ - ๕ กลุ่ม
- ๒) ร้อยละ ๘๐ ของกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการ สามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบใหม่ หรือปรับปรุงผลิตภัณฑ์เดิมให้มีคุณภาพสูงขึ้น อย่างน้อยกลุ่มละ ๑ ผลิตภัณฑ์
- ๓) ร้อยละ ๕๐ ของกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการ สามารถลงทะเบียนเป็นผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ได้สำเร็จ
- ๔) ร้อยละ ๖๐ ของกลุ่ม OTOP ที่เกิดขึ้น มีช่องทางการจำหน่ายสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์
- ๕) รายได้เฉลี่ยของครัวเรือนสมาชิกที่เข้าร่วมโครงการเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ เมื่อเทียบกับก่อนเข้าร่วมโครงการ/กิจกรรม

๕.๒ ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ

- ๑) กลุ่มอาชีพมีระบบบริหารจัดการที่ดี เช่น มีการประชุม การจัดทำบัญชี การจัดสรรผลประโยชน์
- ๒) สมาชิกกลุ่มมีความพึงพอใจและมีทัศนคติเชิงบวกต่อการทำงานร่วมกันและการพัฒนาศักยภาพของตนเอง
- ๓) ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มมีเรื่องราว (Story) ที่น่าสนใจ สามารถสื่อสารอัตลักษณ์ของชุมชนได้

๖. ระยะเวลาการดำเนินการ

ระยะเวลา ๑ ปีงบประมาณ (ตุลาคม - กันยายน ปีถัดไป)

(ลงชื่อ) ว่าที่ร้อยตรี อีรพล ไชยคำ
(อีรพล ไชยคำ)

ผู้ขอประเมิน

วันที่ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

บรรณานุกรม

- กรมการพัฒนาชุมชน. ๒๕๖๔. **คู่มือลงทะเบียนผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ปี ๒๕๖๔**. กรุงเทพฯ.
- กรมการพัฒนาชุมชน. ๒๕๔๗. **คู่มือนักพัฒนา เรื่องการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : บางกอกบลิ๊อค.
- ณัฐวุฒิ ทรัพย์อุปถัมภ์. ๒๕๕๙. **ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน**. จันทบุรี : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ดำรงศักดิ์ แก้วเพ็ง. ๒๕๖๓. **กระบวนการและเทคนิควิธีการพัฒนาชุมชน**. สงขลา : สาขาวิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ถวิลวดี บุรีกุล. ๒๕๕๑. **การมีส่วนร่วม : แนวความคิด ทฤษฎีและกระบวนการ**. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
- ทะนงศักดิ์ คุ่มไต้มน้ำ และคณะ. ๒๕๔๓. **การพัฒนาชุมชนเชิงปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์.
- สมศักดิ์ สามัคคีธรรม. ๒๕๖๑. **ธรรมาภิบาลและความรับผิดชอบทางสังคม**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน. ๒๕๖๕. **คู่มือการส่งเสริมทุนชุมชน ตามหลักธรรมาภิบาล**. กรุงเทพฯ.
- สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน. ๒๕๕๔. **คู่มือดำเนินงานโครงการ แก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.)**. กรุงเทพฯ.
- สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน. ๒๕๕๕. **แนวทางการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิต**. กรุงเทพฯ.
- สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน. ๒๕๕๖. **แนวทางส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิต**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ.
- สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน. ๒๕๕๕. **องค์ความรู้ : การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิต (สำหรับเจ้าหน้าที่)**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ.
- อุทัย ปริญาสุทธีรัตน์. ๒๕๖๑. **การพัฒนาชุมชน : แนวคิดและทฤษฎีการพัฒนา ประเด็นปัจจุบัน และกรณีศึกษา**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กรมการพัฒนาชุมชน. ๒๕๖๒. **รายงานประจำปี ๒๕๖๒**. กรุงเทพฯ : กระทรวงมหาดไทย.
- มหาวิทยาลัยมหิดล. **การสร้างเครือข่าย (Networking)**. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก http://www.ped.si.mahidol.ac.th/site_data/mykku_med/๗๐๑๐๐๐๑๔/Networking.pdf (วันที่ค้นข้อมูล : ๒๘ เมษายน ๒๕๖๘).
- มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. **การสร้างเครือข่ายและการดำเนินการเครือข่ายแบบบูรณาการ**. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก https://archive.lib.cmu.ac.th/full/T/๒๕๕๕/mpa๒๐๙๕๕cs_ch๒.pdf (วันที่ค้นข้อมูล : ๒๘ เมษายน ๒๕๖๘).

ภาคผนวก

ภาพกิจกรรม
การส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
ปี ๒๕๖๖ - ๒๕๖๗

ภาพกิจกรรม
การส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตามหลักธรรมาภิบาล
ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๖๗

เอกสารประกอบการ
การส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๖๗

เนื่องในวันคล้ายวันก่อตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ครบรอบ 50 ปี

สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเลย ขอเชิญชวนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
ดำเนินการ : รับสมัครสมาชิกใหม่เพิ่มในกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

และ

ประชาสัมพันธ์ให้สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ฯ เพิ่มเงินสัจจะสะสม
50 บาท หรือ ผากเงินสัจจะสะสมพิเศษ จำนวน 50 บาทขึ้นไป

par4005.com/fund/

แบบประเมินศักยภาพกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตามหลักธรรมาภิบาล

ฐานข้อมูลกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จังหวัดเลย

สมุดตรวจสุขภาพ 21 ตัวชี้วัด กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

เป้าหมายการปฏิบัติจรรยาบรรณ

ตัวชี้วัดที่ 9 : ระดับความสำเร็จในการส่งเสริม สนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

หน่วย
วัด : ระดับความสำเร็จ

น้ำหนัก : ร้อยละ 10

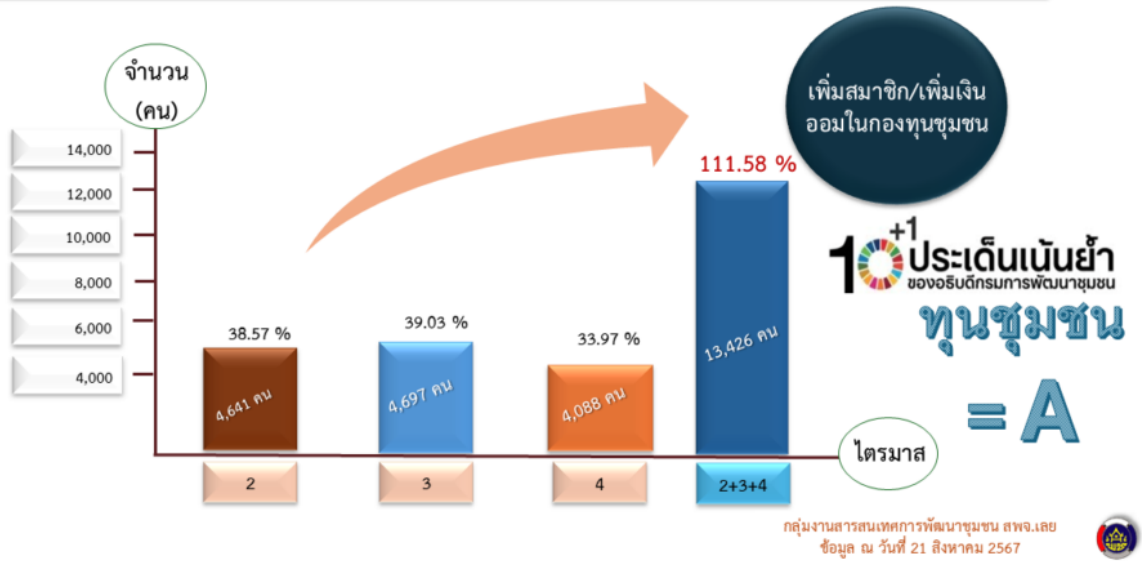
กรมการพัฒนาชุมชนมีภารกิจเกี่ยวกับการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชน ส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนฐานรากให้มีความมั่นคงและมีเสถียรภาพ ดำเนินโครงการเพื่อขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ โครงการ/งานสำคัญตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2565 – 2567) ของกรมการพัฒนาชุมชน ประเด็นการพัฒนาโครงการส่งเสริมการออมและพัฒนาทักษะการบริหารจัดการทางการเงินของครอบครัวและชุมชน โครงการแก้ไขปัญหาหนี้สินครัวเรือนของประชาชนโดยชุมชน และโครงการเสริมสร้างศักยภาพกองทุนชุมชนเพื่อการเข้าถึงแหล่งทุนชุมชนของประชาชนในชุมชน หนุนเสริมการสร้างทุนชุมชนให้มีธรรมาภิบาล เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนสร้างอาชีพสร้างรายได้ให้แก่สมาชิกกองทุนและประชาชนในชุมชน/หมู่บ้าน

การส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ซึ่งเป็นอีกหนึ่งแหล่งเงินทุนของประชาชนในชุมชน/หมู่บ้าน เพื่อการส่งเสริมให้มีการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล และแนวทางการดำเนินงานตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อให้เป็นแหล่งเงินออมสัจจะภาคประชาชน ให้ประชาชนได้เรียนรู้การบริหารจัดการกองทุน ผ่านกระบวนการจัดการโดยชุมชน ตามแนวทางของกรมการพัฒนาชุมชน ในพื้นที่เป้าหมาย 14 อำเภอ ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องมีการวัดผลระดับความสำเร็จของการส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

แหล่ง
ข้อมูล : กลุ่มงานสารสนเทศการพัฒนาชุมชน สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเลย

เอกสารประกอบการ
 การส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
 ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๖๗

จำนวนเพิ่มสมาชิก เพิ่มขึ้นจากเป้าหมาย 1% จากข้อมูลจำนวนประชากร จปฐ.ปี 2566
 เพื่อบรรลุเป้าหมายการเพิ่มสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ฯ จังหวัดเลย ปี 2567 จำนวน 12,032 คน

จบบหน้ากลุ่มเป้าหมายการตรวจสอบสภาพกองทุนชุมชน
 โครงการตรวจสอบสภาพทางการเงินและเสริมสร้างศักยภาพกองทุนชุมชนตามหลักธรรมาภิบาล
 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ไปพลางก่อน
 จังหวัดเลย

ที่	อำเภอ	กลุ่มเป้าหมายที่ดำเนินการ											
		กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต			โครงการแก้ไขปัญหาค่าความยากจน (กย.คจ.)						หมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน		
		จำนวน (กลุ่ม)	ระดับการพัฒนา (กลุ่ม)			จำนวน (กองทุน)	ระดับการพัฒนา (กองทุน)			จำนวน (กองทุน)	ระดับการพัฒนา (กองทุน)		
ระดับ 1	ระดับ 2		ระดับ 3	ระดับ 1	ระดับ 2		ระดับ 3	ระดับ A	ระดับ B		ระดับ C		
1	เมืองเลย	60	13	0	47	33	0	0	33	28	2	26	0
2	นาดวง	30	3	7	20	27	0	5	22	23	5	18	0
3	เชียงคาน	41	6	7	28	26	4	3	19	49	1	44	4
4	ปากชม	24	4	11	9	30	0	5	25	37	2	35	0
5	ด่านซ้าย	45	6	20	19	56	0	5	51	34	11	23	0
6	นาแห้ว	21	6	12	3	27	0	25	2	34	1	33	0
7	ภูเรือ	30	10	11	9	33	0	1	32	24	1	23	0
8	ท่าลี่	32	9	18	5	28	0	14	14	41	1	40	0
9	วังสะพุง	64	7	10	47	44	0	2	42	40	9	31	0
10	ภูกระดึง	33	3	12	18	32	0	1	31	25	9	16	0
11	ภูหลวง	28	9	7	12	30	0	2	28	23	6	17	0
12	ผายาว	43	14	0	29	40	0	0	40	24	18	2	4
13	เอราวัณ	35	4	3	28	27	0	0	27	23	11	11	1
14	หนองหิน	22	6	9	7	23	0	0	23	31	1	30	0
	รวม	508	100	127	281	456	4	63	389	436	78	349	9

